

SITUATION

S T H L M

#231

NOVEMBER 2016
ÅRGÅNG 21

PRIS: 50 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

STADENS
TOMMA
FLÄCKAR

MARIKA
CARLSSON

O/SYNLIG

INTE SVART
ELLER VITT

THORSTEN FLINCK

*"Jag är skitbra. Riktigt bra.
Som scenskådespelare är
jag nu riktigt jävla bra."*

FRIDA HYVÖNEN MATS OCH MORGAN LISA EKDAHL ELLIOTH AXELSSON THERESE LINDGREN

NALEN

LUSTANS LAKEJER

TOR 17/11

IAN HUNTER

MÅN 21/11

NICK

LOWE

& LOS STRAITJACKETS

SÖN 4/12

**THE NAKED
AND FAMOUS**

FRE 27/1

LUCKY CHOPS

LÖR 18/2

REGERINGSGATAN 74. MER INFO OCH BILJETTER PÅ: WWW.NALEN.COM 2016

NOVEMBER

#231
Omslag:
Joel Nilsson

JOEL NILSSON

18 "JAG MÅSTE KOMMA I KONTAKT MED MINNEN, KROPPSMINNEN OCH ANDRA MINNEN, SOM INTE ALLTID ÄR ANGENÄMA FÖR MIG. DET KOSTAR PÅ."

Skådespelaren Thorsten Flinck om det där i skådespeleriet som liksom bränner sig ner i honom.

MAGNUS SANDBERG

34 "DET BLEV BRÅK FÖR ATT FOLK VAR OENSE OM REGLERNA."

Thomas Bergholtz på Kulturhuset har tagit bort schackbräderna två gånger.

STEFAN KJELLVÄSTAD

28 "DU ÄR FÖRSÄLJARE OCH DU ÄR STOCKHOLM. VAR STOLT."

Natalie Johnson Strand om plagget hon designat.

12 Marika Carlsson

"Jag har fajtats hela mitt liv för att jag är mörkhyad, sen gjorde jag upp med det i en föreställning. Nu är jag redo att kavla upp ärmarna för nästa fajt."

14 Stadens tomma fläckar

De är varken gator, hus eller parker – de är ytor som är ingenting, som saknar en bestämd funktion. Men för Situation Sthlms försäljare har de sin betydelse.

56 Svepet

Mats & Morgan fyller 35 år som band, Frida Hyvönen, Elliöth Axelsson, Lisa Ekdahl, Stockholm som vara, Fotbollens språk, Andreas Kundler vill att folk ska ligga, folköl, loppiskonst, Pia Sundhage som stadsminister och mycket mer.

7 Therese Lindgren

Youtube, Instagram och bokdebut med *Ibland mår jag inte så bra*.

8 Gata fram och tillbaka

Sorgetåg och entrecote utmed Sjättenovembervägen i Årsta.

10 Situation Waldersten

Månadens bild av konstnären Jesper Waldersten.

11 Krönika: Maria Hagström

I jämförelse.

40 Krönika: Stolt

Tåg av tankar.

42 Min plats i stan

Bengt Pettersson tar läspaus på bänken i Viksjö.

55 Korsord

63 Dåtid sthlm
November 2011.

64 Brillant

Konstbrodös Kirsi Mattila.

66 På hörnet

Drottninggatan/Klarabergsgatan.

ANNELI HILDEN

Marika Carlsson

Thorsten Flinck, råttgift och öde platser

Jag stod i rulltrappan på Kulturhuset, på väg upp till pressvisningen av Patti Smiths utställning *Eighteen stations*, när den passerade förbi det där lite undanskymda intjacket till höger där det spelas schack.

Fullt vid alla bord, inte ett ledigt bräde.

Någon stod i egenskap av tredje part hukad över ett av borden mellan några spelare och tittade ner på pjäserna. Tystnad. Någon sköt ut stolen, bytte sittställning. Innan vi nått våningen vi var på väg till kändes det, likt vibrationen från en slagruta, att detta var någonting att återkomma till och skriva reportage om. Uppdraget gick till Gerd Eriksson, läs hennes

nedslag bland kungar och bönder på sidan 34.

Reporter Maria Hagström fick en avhandling skickad till sig om stadens "tomma rum", gjord av statsvetaren Cecilia von Schéele. Som av en händelse visade det sig att flera av de hemlösa personer som genom åren intervjuats under den fasta vinjetten "Min Plats" hade valt just platser som, enligt avhandlingen, var att räkna som just "ingentingplatser" det inte finns någon stadsplan för. Läs reportaget på sidan 14.

ATT SYNAS PÅ gatan i samband med tidningsförsäljningen är viktigt för Situation Sthlms säljare av flera skäl. Arbetskläder ger en tydlig identitet

för den som bär dem, att synas på gatan för köparen är viktigt för själva säljarbetet. Och ju smidigare det går att sälja tidningen, desto mer stärks självkänslan för den som säljer den.

Vi vände oss därför till Beckmans sistaårselever för att få in nya tankar, andra perspektiv, en annan infallsvinkel och en lite annorlunda syn på hur man kan utforma ett plagg – en annan tolkning av vad arbetskläder är och, kanske viktigast, kan vara. Se bildreportaget från arbetet med att ta nya fram arbetskläder till säljarna på sidan 28.

VIA GRUNDSKOLAN OCH Frank Zappa har Mats och Morgan tagit sig till Södra teatern för att fira 35 år som

band, Marika Carlsson gör upp med sin frireligiösa uppväxt med föreställningen *Jag är Gud*. Språkvetaren Barbro Lundin går i djupled och granskar fotbollens språk i media.

Samt tio sidor Thorsten Flinck – tillbaka på Dramaten för första gången på 15 år.

Och så var det där med råttgiftet som inte biter riktigt.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Situationist "Han håller koll på om vi har köpt senaste numret och påminner oss när ett nytt är ute."

JOHAN STRINDBERG

Lena Törner

GÖR: Stamkund som köper Situation Sthlm varje nummer. Hon är också pressansvarig på Södra Teatern.

"**JAG TYCKER HELA** idén med Situation Sthlm är genial, att hemlösa människor och folk i en svår situation kan få en inkomst. Det är också en intressant tidning med mycket bra artiklar. Jag ser alltid fram emot nya nummer och vilken känd person ni frontar. Jag gillar de långa intervjuerna mest och tidningen lyckas fånga in de som är aktuella och spännande.

Jag och min man har köpt varje nummer i flera

år. Det är bra att den går att köpa med sms och swish, man har inte kontanter i dag. Vi brukar handla av Ebrahim som står vid ICA Esplanad på Karlavägen. Jättetrevlig, hejar och känner igen alla. Han håller koll på om vi har köpt senaste numret och påminner oss när ett nytt är ute. Men nu har jag inte sett honom på ett tag, så i dag köpte jag av en tjej vid Slussen. Försäljarna blir en del av stadsbilden i Stockholm."

PRIVAT

Andreas Kinger

GÖR: Cafésansvarig för Kafé i Gemenskap Vällingby, som säljer tidningar till Situation Sthlm-försäljare.

"**VI STARTADE CAFÉET** i Vällingby i början av maj, eftersom vi såg ett stort behov här ute. Det är ett trepartssamarbete mellan Västerorts kyrkan, Ny Gemenskap och stadsdelsförvaltningen. Vi har ett stadigt uppgående antal besökare. En del kom hit första dagen vi öppnade och har återkommit varje dag sedan dess för att äta frukost, fika eller lyssna på artistframträdanden. Jag och min kollega Linda är musiker själva så vi brukar spela,

men vi bjuder också in andra – allt från diakoner till musiker från Marbella. Som musiker spelar jag med olika artister och husband. Jag skriver och komponerar även en hel del musik, främst till tv-spel.

VI HAR JUST nu två Situation Sthlm-försäljare som kommer till vårt café för att köpa tidningar, då slipper de åka in till stan."

REDAKTION

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Ulf Stolt
ulf@situationsthlm.se
08-545 95390

Reporter
Maria Hagström
maria@situationsthlm.se

Art Director
Johan Olsson

Webbredaktör
David Bogerius

Redaktionsråd
David Bogerius, Gerd Eriksson,
Alexandra Sundqvist

Korrektur
Helena Gunnarsson

Medverkande skribenter
Henrik Emilson

Medverkande fotografer och illustratörer
Jonas Ericsson, Anneli Hildonen,
Staffan Kjellvestad, Henric Lindsten,
Joel Nilsson, Magnus Sandberg,
Jesper Waldersten

För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material.

Hemsida
www.situationsthlm.se

E-post
red@situationsthlm.se

Tryck
V-Tab 2015

Räckvidd

128 000 läsare
(Orvesto konsument 2016:2)

Upplaga
27 200 ex/mån (TS helår)
ISSN: 1400-4437

LEDNING & ADMINISTRATION

VD
Pia Stolt
pia@situationsthlm.se
08-545 95387

Styrelse
Hans Larsson (ordförande), Ulf Stolt,
Rainbow Sweden

Ekonomi
Lilian Dahlqvist
lilian@situationsthlm.se
08-545 95386

Adress

Timmermangatan 38
118 55 Stockholm

Tel
08-545 95381

Fax
08-668 79 09

Organisationsnummer
55 66 49-1071

Plusgiro/Bankgiro
pg. 25 59 89-6
bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET
Verksamhetsansvarig
Jenny Lindroth
jenny@situationsthlm.se
08-545 95388

Samordnare

Ingmari Olofsson
ingmari@situationsthlm.se
08-545 95381

Jonas Svensson
jonas@situationsthlm.se
08-545 95381

Telefonnummer distribution
08-545 95381

Öppettider
Måndag till fredag kl. 8-15
Lördag kl. 10-14

Plusgiro/Bankgiro
pg. 28 19 18-3
bg. 5357-3259

Organisationsnummer
80 24 11-1497

ANNONSERING & PRENUMERATION

Herman Sundgren
herman@situationsthlm.se
08-545 95394

Catharina Persson
catharina.persson@mediakraft.se
tel. 070-421 02 80

Robert Wallner
robert.wallner@mediakraft.se
tel. 070-992 53 43

Privatprenumeration
12 nummer kostar 660 kronor

E-post
situationsthlm@pressdata.se

Premiär 4 feb

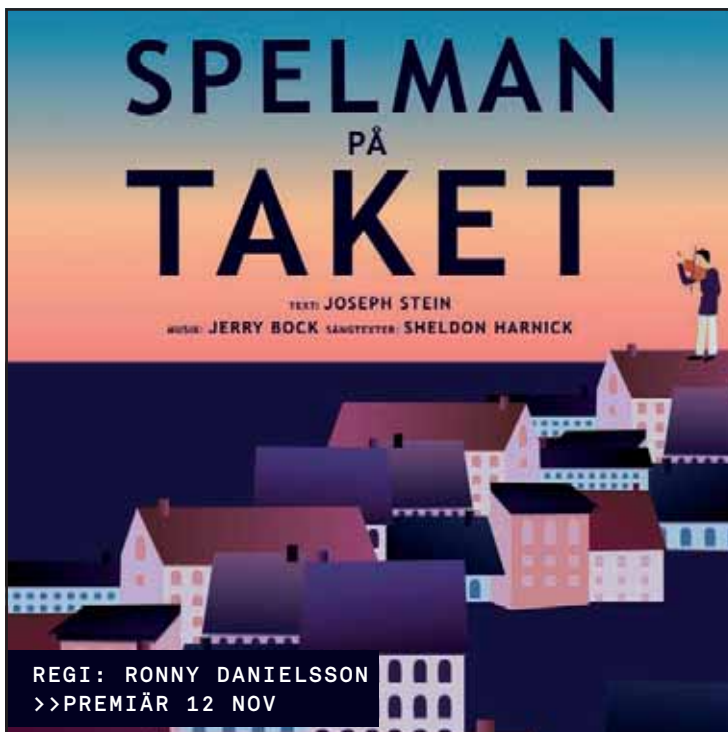
VI&DOM
EN UTSTÄLLNING
OM HATBROTT

 Polismuseet

**SPELMAN
PÅ
TAKET**

TEXT: JOSEPH STEIN
MUSIK: JERRY BOCK SÅNGTEXTER: SHELDON HARNICK

REGI: RONNY DANIELSSON
>>PREMIÄR 12 NOV

**UPPSALA >>>>
STADSTEATER**

BILJ/INFO: 018-14 62 00 WWW.UPPSALASTADSTEATER.SE

**Det finns
mycket kvar
att kämpa för.**

Tillsammans kan vi se till att det går att ta ett uppfriskande dopp i havet även i framtiden. Att det går att beundra mäktiga rovfåglar i skyn. Och att haven är rika på fisk. För ju fler vi är desto större skillnad kan vi göra.

VILL DU VARA MED?

Sms:a MEDLEM till: **72 900**
eller gå in på: naturskyddsforeningen.se/medlem
Du kan också swisha ett valfritt belopp till: **901 20 14**

På 70-talet var den nästan helt utrotad. Men tack vare hårt arbete flyger det nu runt 2500 havsörnar i Sverige igen.

 SVENSK
INSAMLINGS
KONTO I KONTROLL

 Naturskyddsföreningen

HUVUDSTAN

Färre cykelvrak i stan

ROST I år har Trafikkontoret som mål att ta bort 1 500 övergivna cyklar. De börjar med en tejp, mellan ramen och hjulet, som får sitta i en vecka, därefter blir det lapp med uppmaningen om att flytta cykeln. Händer ingenting då hamnar cykeln på stadens avdelning för tillvaratagna fordon i Lunda i Spånga.

Varför överger folk sina cyklar?

– De är stulna, folk flyttar, folk dör eller kanske hamnar i fängelse, säger Hans-Olov Blom på Trafikkontoret.

Vissa cyklar som kommer till Lunda är bara skrot, andra går att fixa. En verkstad svetsar och lagar det som går. De säljs sedan på Bålsta auktionshall.

– Vi vill att så många cyklar som möjligt ska komma tillbaka ut i verkligheten igen, säger Hans-Olov Blom.

Och påminner om att gatorna inte är en vinterförvaringsplats för cyklar.

GERD ERIKSSON

"Vi jobbar febrilt och har sökt dispens för att få använda det gamla giftet, men jag vet inte när det blir klart. Vi måste få använda det."

Tommy Tuvunger, skadedjursmördare Stockholms stad, säger till Aftonbladet 19 oktober att han är rädd att råttinvasionen i Stockholm inte går att stoppa utan det gamla rättgiftet. Sedan en tid har antalet råttor ökat explosionsartat.

Ökad trängsel över gatan

ÖVERGÅNG Standardbredden på ett övergångsställe är tre meter, men nu ska Trafiknämnden utreda förutsättningarna att göra vissa av dem bredare. Hur mycket bredare är oklart. Men faktum är att ju fler stockholmare vi blir, desto trängre blir det på våra övergångsställen.

Strecken på ett övergångsställe är alltså tre meter breda, 50 centimeter djupa och fyra millimeter tjocka beroende på hur mycket färg som skavts av. Avståndet mellan strecken är 50 centimeter.

Några av de längsta övergångsställena finns i korsningen Roslagsvägen/Björnäsavägen.

Och några av de mest använda ligger på Drottninggatan över

Mäster Samuelsgatan och Klara bergsgatan. Ett annat välanvänt övergångsställe är i korsningen Götgatan/Folkungagatan

– Vi har fått in en hel del e-post om detta. Folk tycker att många går hipp som happ på övergångsställena, vilket gör att det blir trångt, säger Mattias Bengtsson Byström som är pressansvarig på trafikroteln.

Beslut i ärendet tas när budgeten klubbas i kommunfullmäktige i mitten av november.

GERD ERIKSSON

Nobelpristagare skriver

AUTOGRAF Under stolarna på Nobel-museets restaurang finns namnteckningar i vit beständig tusch. De är från alla Nobelpristagarna de senaste femton åren. På vissa stolar är det flera namn, på andra bara ett. Barack Obama har egen stol, och han är en av två som inte signerat sin stol på plats på museet.

– Jag fick bära den till Grand Hotel så att han fick skriva sitt namn där eftersom han hade ett pressat program, säger Margrit Wettstein som är 1:e intendent och ansvarig för museets samlingar.

Pristagarna brukar fråga henne när de ska få skriva på stolarna.

– Det blir spännande att se om Bob Dylan kommer att skriva. Han kom ju och tog emot Polarpriset, så jag har goda förhoppningar.

GERD ERIKSSON

Fogelström i Kärrtorp

MANUS Nästa år skulle författaren Per Anders Fogelström fyllt 100 år. Det tänker Teater Reflex fira med en föreställning om människorna i Stockholm i går och i dag.

Teaterprojektet som inleddes nu i höst bär namnet *Förvandlad stad* och ensemblen ska bestå av 150 människor från jordens alla hörn.

De ska rekryteras från teaterns nystartade språkcafé och från studiecirkelarna om Per Anders Fogelströms böcker. Alla är välkomna att delta.

Manus kommer att växa fram vartefter, men kommer i stora drag följa handlingen i Fogelströms romansvit *Mina drömmars stad* som utspelar sig i ett Stockholm från 1860 och framåt.

– Vi har tänkt att tre av hans mest kända karaktärer – Henning, Lotten och Tummen – ska spelas av nya svenskar. De var nya i Stockholm en gång i tiden precis som många är nya här i dag, säger Kajsa Nordin, producent på Teater Reflex.

GERD ERIKSSON

Bingo i skogen

TERRÄNG Den 2 november blir det naturguidning med bingo i Nackareservatet. Målet är att locka ut fler i naturen, framför allt barn. Under den tre kilometer långa vandringen får barnen leta upp kottar, lavar, bäverhyddor och höstlöv, medan de vuxna får lära sig skillnaden mellan vitmossa och fönsterlav och varför fåglarna bildar så kallade meståg på vintern.

Är turen öppen även för de som inte har barn?

– Javisst, men det går ju alltid att låna med sig någon annans barn så att de får komma ut i naturen, säger Maria Bergström från Stockholms naturguider som kommer att leda turen.

Naturguidningen börjar 13.00 vid Björkhagens tunnelbanestation. Turen tar ungefär fyra timmar och alla uppmanas att ta med matsäck. Evenemanget är gratis.

GERD ERIKSSON

.....
THERESE LINDGREN TAR DET VIDARE

"Man behöver inte veta vem jag är."

350 000 TITTARE på Youtube och 500 000 följare på Instagram men hur många läsare? *Ibland mår jag inte så bra* är 29-åriga Therese Lindgrens författardebut.

– Det har varit läskigt och ovant att jobba med nånting under så lång tid utan att få mina tittares feedback som jag är van vid. Trots att mina tittare inte haft möjligheten att ta del av texten under arbetets gång har de varit med och styrt riktningen innehållet tagit. Utan mina tittares input hade boken blivit mer av en faktabok, men efter att ha lyssnat till dem valde jag att skriva en mer personlig bok om mig och mina erfarenheter av psykisk ohälsa.

Det började med en blogg och fortsatte med en egen Youtube-kanal om skönhetsvård och smink. Antalet tittare ökade när inslagen blev mer personliga och kunde handla om bland annat panikångest. Både 2015 och 2016 utsågs Therese Lindgren till "Årets Youtuber" på branschgalan Guldtuben.

– Man behöver inte veta vem jag är för att ta del av boken. Den passar alla som nån gång blivit lämnad av den man älskar, alla som nån gång fått en panikattack, som ibland känner ångesten som ett moln över sig, eller den som inte vågat berätta om ett sexuellt övergrepp.

Enligt Therese Lindgren består boken av ärliga och personliga berättelser och erfarenheter av psykisk ohälsa i form av depression, ångest och panikattacker.

– Den passar alla som ibland inte mår så bra helt enkelt. Den består av insikter jag kommit till, tips och råd jag kan dela med mig av men också min pågående kamp mot den dåliga självkänslan som för min del är orsaken till flera av de problem jag beskriver i boken. Jag tar upp tunga ämnen på ett, till skillnad från i mina olika sociala medier, oredigerat vis utan filter.

DAVID BOGERIUS

Sjättenovembervägen, Årsta 09.55-10.41

.....

En dekal från Sweden Rock på en husbil, minnet av Gustaf II Adolfs sorgetåg från Lutzen och entrecote för 99 kronor kilot. Utmed Sjättenovembervägen i Årsta finns det lite av varje. Och Telias telefonstolpe nummer 00568. TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

SEX DITHÄFTADE LAPPAR från ögonhöjd och lite däröver på telefonstolpen mitt fram där Sjättenovembervägen slutar och Vivelvägen går förbi – två om ved, två om trädfällning, en om byggställningar och en om uthyrning av partytält.

I ett av de sista husen på vänster sida av gatan, ett tvåvånings trähus i någon form av bruten ljusgrön nyans, pågår renovering. Det ligger en bunt bräder från byggvaruhuset 100percentproffs.se under en grå presenning på utsidan av häcken, armeringsgaller på marken, en grön container står på uppfarten och runt en utbyggnad något som liknar början av en byggställning.

Ett joggande par passerar och viker vänster bort på Vivelvägen, kvinnan kortklippt i helsvart, mannen i bjärt multikulörta lycrabyxor och svart windbreaker, håret uppsatt i en bulle på huvudet.

På andra sidan gatan två soptunor nästan dolda under ett träd.

Telia stolpe nummer 00568, 11:5 – 6 har enligt plaketten på den rotubb 135 cm och på en dit-spikad metallbricka intill dem står det 10/03 12 m kreosot RVP-L.

En mattgrå bil med röda fälgar står parkerad utmed ett tryck-impregnerat staket. Träd utmed gatan på båda sidor, staket, häckar, ganska stora trädgårdar, husen

olika i stil och storlek.

En skylt visar att det är 0,7 kilometer till Älvsjö i riktning rakt fram.

BAKOM HÄCKEN TILL ett trevåningshus står en husbil parkerad, en dekal från Sweden Rock på taklisten.

I hörnet Trumslagargatan ligger ett företag som leasar mattor, en av företagets bilar parkerade på gården. En äldre dam med röda joggingskor går förbi med tre hundar – ser ut att vara i stort sett samma ras, men hundarna är alla olika stora – och en av hundarna stannar till och sniffar vid stolpen, de två andra och damen vill vidare.

Gatans namn har sina rötter i att

sorgetåget med Gustaf II Adolfs stoff efter skottet i Lytzen gick tillbaka till Stockholm längs Göta landsväg, nuvarande Sjättenovembervägens sträckning.

En studsmatta med skydds nätet kvar halvt dold bakom en häck i en trädgård, själva hoppytan nästan helt täckt av stora gyllengula lönnlöv.

RAKT ÖVER GATAN från hållplatsen "Skyttes plan" där buss 163 mot Kärrtorp via Älvsjö station stannar, står en rad träd, bland annat några tungt mogna rönnbärsträd. En man går omkring där med en lövblås på gräsmattan och blåser rent, han råkar sparka till den låga skylten "Rastning

av hundar förbjuden" och haltar till några steg.

I hörnet Johan Skyttes väg ligger Älvhörnet med pizza, kebab, grill, falafel och sallader. En polisbil med sirenerna på kommer från andra sidan korsningen, just som den passerar kliver en av männen från restaurangen ut genom dörren och tänder en cigarett.

Det är tre kilometer till Fruängen via cykelbanan. En överfull blå container utanför mataffären, överst en snowracer. Några kundvagnar på sniskan i gräset vid entrén.

Extrapriskyrtar utmed hela fasaden ut mot gatan. Kilopriset på entrecote är 99 kronor. 🍷

Situation **Waldenstein**

Jag vill ha allt
du står för
liggandes.

MARIA HAGSTRÖM I JÄMFÖRELSE

DET SKA HELA tiden jämföras. Rum-
por, biceps och vikter på gymmet. Lön,
makt och prestation på jobbet. Ungar,
barnmat och partners i föräldragrup-
pen. Och alltid är det någon jävel som
är bättre.

Klart en vill ha det bästa. Då ska
det jämföras vårdcentraler, restau-
ranger och mobiloperatörer. Offerter,
el-bolag och kakelkulörer. Till slut
vet vi inte var vi ska äta, vilka pengar
som ska räknas, hur badrumskaklet
matchar golvet eller var vi ska vara
sjuka. Inte kan vi ringa Sjukvårdsupp-
plysningen heller eftersom telefonen
saknar operatör.

Det ska också jämföras länder
emellan. Sverige kliver upp på pallen.
Vi gör störst insatser för mänsklighet-
en enligt Good Country Index, som
menar att vi tänker på andra länder
när det gäller hälsa, välmående och
jämlighet. Sverige är också världens
bästa land att leva i som kvinna.

I Stockholms län jämför vi kommuner,
som i en tävling. Var sker det mest? Var
finns det flest? Vilken är bäst?

OM VI VILL hitta den bästa platsen
i Stor-Stockholm finns det många

listor att utgå från. Vad är viktigt?
Kärlek är viktigt för människan. Vill
du ha ett långt äktenskap? Då ska
du egentligen hålla dig borta från
Stockholm, men ska du ändå bo här
så bo i Danderyd. Där skiljer sig i och
för sig många, men färre än i andra

KÄRLEK ÄR VIKTIGT FÖR MÄN- NISKAN. VILL DU HA ETT LÅNGT ÄKTENSKAP? DÅ SKA DU EGENTLIGEN HÅLLA DIG BORTA FRÅN STOCKHOLM.

stockholmskommuner. Störst risk att
skilja sig är i Botkyrka. Där har de
också minst boyta per person. Boytan
är störst i Danderyd. De slipper gå in i
varandra, gå varandra på nerverna.

På tal om boytor i Stockholm
så behövs det ju fler. Men inte på
Vaxholm. Där överklagar invånarna
planerade byggen mest. Konservera
Vaxholm. Men i Botkyrka – där folk
bor som trängst – överklagas det
minst.

Mest är inte alltid bäst.
Norrtälje är den tryggaste
kommunen. Också bäst på att
panta burkar. Men i Norrtälje är de
sjukast, ändå ringer de minst till
Sjukvårdsupplysningen. Huddinge är
bästa friluftskommunen, men en dålig

ungdomskommun. Papporna i Täby är
bäst på att ta ut föräldradedighet, men
kommunen är sämst på att ta emot
flyktingar. Jag vet inte vilken kommun
som vann eller vilken människa.

FORSKNING VISAR ATT vi människor
blir dummare av att jämföra oss
med varandra, också att det föder
avundsjuka, dåligt självförtroende,
depression och sämre tillit. Oftast
jämför vi oss med det "bästa" hos

olika människor. Det mest presti-
gefyllda jobbet, snyggaste selfien,
hälsosammaste barnmaten, finaste
badrumskaklet i den bästa kommu-
nen i det bästa landet. Och så sätter
vi ihop olika människors "bästa" till en
supermänniska.

Men bakom selfien kanske det
döljer sig osäkerhet, bakom den pre-
stigefyllda jobbtiteln kanske det finns
en person som ska skilja sig trots
snyggkakel i ett större boende och
hon som lagat barnmat kanske bryter
ihop av krav och stress varannan kväll.

I stället för att skapa supermännis-
kan skulle vi lika gärna kunna plocka
och sätta ihop människors andra
bitar och se en osäker snart utbränd
människa som ligger i skilsmässa.
Men vi fortsätter att jämföra oss med
den vi skapat i vårt huvud och själva
blir vi dummare, avundsjuka och får
sämre tillit till människor i världens
mänskligaste land där någon jävel
alltid är bättre.

Människan borde inse att vi är bra
trots att vi inte är bäst. Och kommuner
och länder borde inse att de inte alltid
är bra bara för att det är bäst. Annars
blir det bara en massa förlorare. ☹

VÄLPLANERAT BOLÅN
I GENOMGÅENDE BRA SKICK.

Flytta till oss och bli en av Sveriges nöjdaste bolånekunder.

För andra året i rad har vi fått utmärkelsen "Sveriges nöjdaste bolånekunder" i Svenskt Kvalitetsindex undersökning. Vid flytt av bundna bolån så kan din nuvarande bank ta ut ränteskillnadsersättning.

SBAB!
från dröm till hem

Marika Carlssons förra standupföreställning *En negers uppväxt* blev en succé. Nu gör hon upp med en annan del av uppväxten – den frikyrkliga. I *Jag är Gud* driver hon med religion, Gud och sin resa från homofobi till att bli kär i en kvinna. TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO ANNELI HILDONEN

GUD-AKTIG

Rigörelsen började i London. Från församlingen, Gud och det som Marika Carlsson hade varit övertygad om i 20 år.

– Jag var uppvuxen i en frikyrklig värld där det fanns så mycket man inte fick göra, så mycket var tabu. När jag sen bodde ett år i London kände jag mig så fri. Jag kunde göra vad jag ville, kunde dricka en öl och där hände det som jag sen förnekade.

Hon blev förälskad i en tjej.

– Och det är absolut jätteförbudet!

Hur tacklade du det?

– Jag tacklade inte det egentligen. Jag låtsades som att det aldrig hade hänt. Det var så oskyldigt mellan oss två, men för mig var det stort och ändå pratade jag inte om det. När jag kom hem berättade jag om killar jag träffat och saker jag upplevt, men inte om det. Det var så mycket skam.

Men hennes tro började vackla.

– Det hade varit en övertygelse lika stark som att du tror på att det här är ett bord, säger Marika Carlsson och klappar på cafébordet. Men så börjar du tänka att det inte är ett bord, eller kanske är det ett bord eller nej det är det inte, det är bara alla andra som sa att det var ett bord. För mig blev det ett kaos inuti och en lång process.

Nu har det gått 15 år sedan hon senast var aktiv i Pingstkyrkan och när hon som 40-åring blev kär i en kvinna igen var det inget hon försökte förneka. Och när pingstpastorer för något år sedan gick ut med en skrivelse om att de inte viger homosexuella, då bestämde hon sig för att göra föreställningen *Jag är Gud*.

– De skrev under på att det är fel och syndigt. Vi kommer att hamna i helvetet. Det är ett förtryck som bara fortgår i vårt samhälle

med en axelryckning, lite som att "skit i dem, de är bara dumma". Men det påverkar ju mig, människor tycker det här om mig. Och jag har varit precis likadan själv.

I **JAG ÄR GUD** skämtar Marika Carlsson om religion, vad vi tror och inte tror på och varför vi inte pratar om det. Hon tycker om att gräva i det tabubelagda och att prata om elefanten i rummet. Då är stand up en perfekt konstform där gränser kan tänjas och det "förbudna" blandas med komik och allvar.

Föreställningen handlar främst om hennes egen resa, men också om olika religioner.

EN DEL HAR BLIVIT UPPRÖRDA ÖVER ATT JAG HÄNGER PÅ KORSET.

– Jag vill ge en känga åt olika håll, driva med alla. Också med oss som inte går i kyrkan men som laddar ner appar med andlighet och mindfulness, som stressar till yogan för att sen stå där och tänka "Åh jag är så uppfylld!" Andas in. "Ah vad bra jag mår!" och sen snabbt på med kläderna, steka pannkaka och sen skynda till yogan en annan dag igen och "Gud vad skönt!" Det finns ju en galenskap i det, säger hon och poängterar att föreställningen först och främst ska vara rolig.

Kommer pingstvännerna tycka att det är kul?

– De coola pingstvännerna, de som har en distans och, i min värld, ett sunt förhållningssätt till sin tro. Vissa kommer att tycka att jag går över gränsen. En del har blivit upprörda över att jag hänger på

korset – det heligaste – på affischbilden. Men jag menar: jag har alltid fått höra att jag är skapad av Gud och är Guds avbild. Och Jesus är ju Guds avbild, Guds son, och Jesus dog på korset för mina synders skull, då har ju jag också hängt på korset.

Marika Carlssons förra föreställning som utgår i från hennes erfarenheter av att växa upp som adoptivbarn, mötte kritik och hon blev anmäld (och friad) för hets mot folkgrupp på grund av titelnamnet som innehöll n-ordet. Själv förklarar hon det med att det ju är så hon har blivit kallad under sin uppväxt.

– Jag har fajtats hela mitt liv för att jag är mörkhyad och sen gjorde jag upp med det i en föreställning. Nu är jag redo att kavla upp armarna för nästa fajt.

Hon säger att hon inte vill döma någon efter hur de väljer att leva sina liv, men att det är skillnad på om de har valt det själva eller om de har valt det på grund av en tradition och ett påtryck.

– Religionen ställer frågan: hur vill Gud att du ska vara? Som person, dina värderingar, dina moraliska spörsmål, när du ska ha sex. Det finns gudar som bestämmer vad du får äta och hur du ska klä dig. Vad har du kvar att bestämma över då? Hur fri är du?

Hon tycker själv att hon levde haltande.

– Som att jag hade en vänsterarm jag inte använde. När jag började använda vänsterarmen kände jag att det är ju så här det ska vara, jag ska inte gömma den där vänsterarmen och vara rädd för att den ska hoppa fram. Jag tycker inte att jag har levt i ett fängelse, men jag tycker inte att jag har varit sann mot mig själv. Det tog lång tid för mig, men nu är jag fri på riktigt, fri i den jag är. ☺

MARIKA CARLSSON FÖDD: 1973. BOR: Vällingby. YRKE: Komiker. AKTUELL: Standupföreställningen *Jag är Gud* på Cirkus, Skandiascenen. Premiär 10 november. GJORT I URVAL: Föreställningen *En negers uppväxt* och talkshowen *Marika* i P4. Har korats till årets kvinnliga komiker på Standupgalan två gånger.

De är varken gator, hus eller parker. De är ytor som är "ingenting" – stadens tomrum, ödeplatser eller mellanrum. De har inte någon bestämd funktion, men de fyller en funktion – inte minst för många av Situation Sthlms försäljare. Och statsvetaren Cecilia von Schéele har forskat om de "tomma" stadsrummen. TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO JONAS ERIKSSON

STADENS TOMMA FLÄCKAR

Det finns tomma fläckar på stadens karta, odefinierade platser i stadsplanen. Det kan vara ytor under broar, överblivna utrymmen vid industriområden, marken mellan bilväg och järnväg och dungar med aspsly mellan bostadsområden. De kallas ödetomter, urbana tomrum, övergivna platser och ibland skräpmarker.

Men ingen av benämningarna stämmer.

Det är utrymmen som är konstruerade som ett "ingenting" men de är någonting för någon eller många av oss. De är varken tomma, öde eller övergivna. Där rastar någon sin hund, en annan skapar konst, någon sover där och flera genar över "ing-

enting" på väg till jobbet.

De är också ytor som för flera av Situation Sthlms försäljare är viktiga platser i Stockholm. Det kan vara ett ställe att få vara i fred och ta det lite lugnt. Emma Söderbäck har hängt mycket vid ett utrymme under Sankt Eriksbron.

– Där kan man sitta ostört. Första gången jag var där hade en tjej spikat fast en slags säng i väggen, men vi såg det inte först. Vi satt och höll på med något hemligt och plötsligt stack det fram ett ansikte som sa "hej", säger Emma Söderbäck.

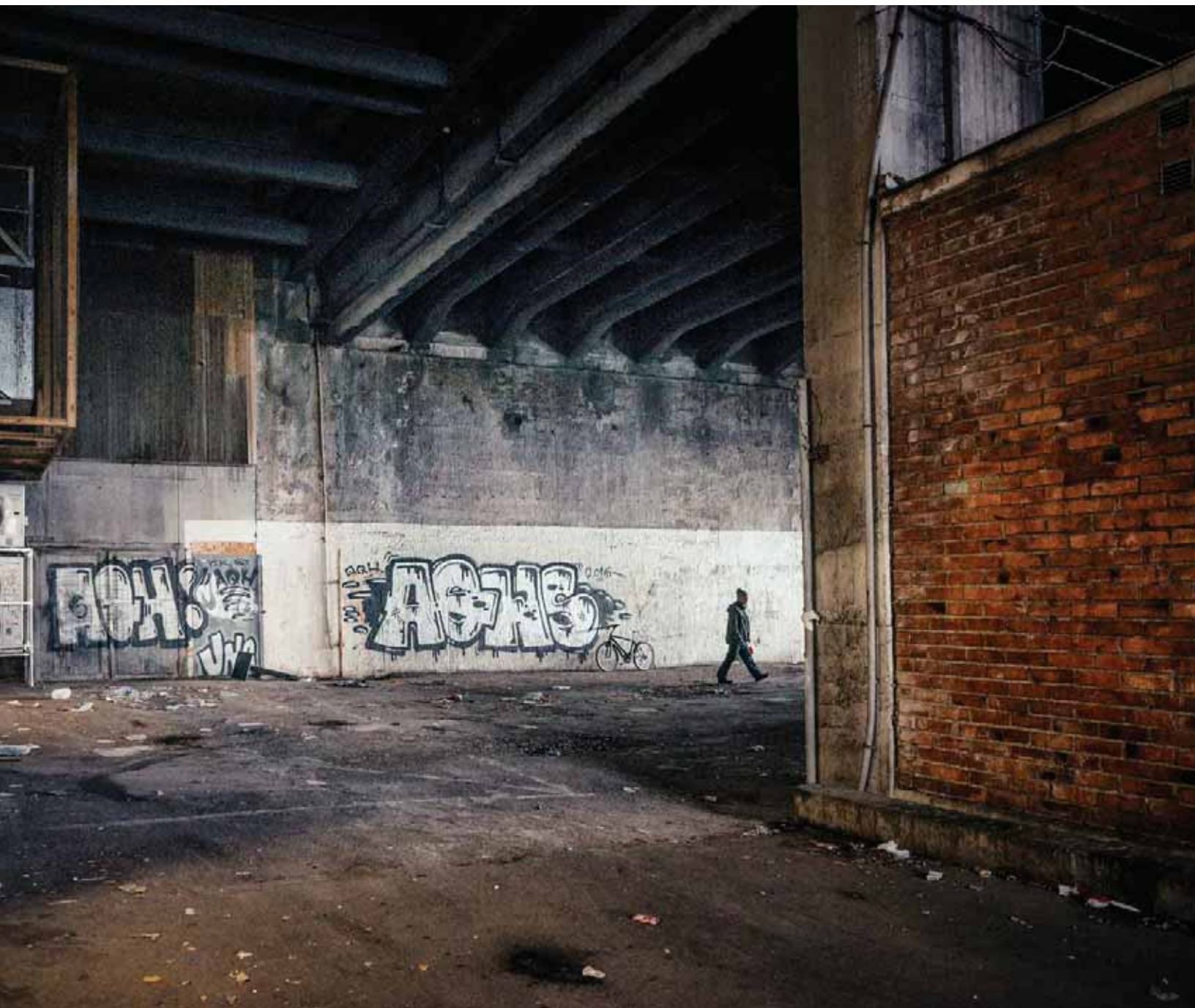
Och för Tarja Jalkanen Singh var ett område intill Gamla stans tunnelbana en

betydelsefull plats, som för några år sedan vid första anblicken inte tycktes vara mycket mer än en asfalterad yta med några blomlådor mellan stationen, Munkbroleden och Riddarfjärden, men som för henne betydde mycket. Här fann hon vänner och hittade en gemenskap när hon efter år av isolering i sin lägenhet hade blivit hemlös. Här tog hon pauser när hon letade pantburkar och umgicks med andra som pausade där. I dag går hon sällan dit, eftersom hon tycker att det känns som en byggarbetsplats nu.

Stockholm mellanrum är föränderliga.

De uppstår, försvinner och uppstår på andra platser. Men gemensamt för dem

HÄR ÄR DET INTE POLITIKER OCH TJÄNSTEMÄN SOM HAR FASTSTÄLLT VAD DE SKA ANVÄNDAS TILL, UTAN DE SOM FÖR TILLFÄLLET ANVÄNDER PLATSEN. Cecilia von Schéele

är att det temporärt inte har satts någon bestämd plan för dem.

– De har lika många användningsområden som andra delar av staden, men här är det inte politiker och tjänstemän som har fastställt vad de ska användas till, utan de som för tillfället använder platsen, säger statsvetaren Cecilia von Schéele som i en

avhandling på statsvetenskapliga institutionen vid Lunds universitet har tittat närmare på stadsrummen som inte har någon tydligt fastslagen funktion.

– Städer består av många mellanrum, men i en stad där det är attraktivt att bygga och markpriserna är höga, som i Stockholm, är den här typen av utrymmen färre,

säger hon och tillägger att det mellan förorterna finns ytor som i vissa fall, när de inte är definierade som parkmark, också kan kallas för mellanrum.

Stockholm förtätas och förorterna växer ihop med city, kommer mellanrummen att bli färre?

– Initialt skulle jag vara med dig helt på den linjen, att man bygger bort mellanrum. Men när nåt mellanrum upphör så dyker ett annat upp på en annan plats. Jag tror inte att man kan bygga bort dem helt, det behövs alltid ett visst tidsutrymme på en plats innan nåt nytt kan byggas där. Men i en stad som Stockholm där byggandet går på högvarv är platser tomrum under en kortare tid. ▶

INTILL ERIKSDALSBADET FINNS en nedlagd tåg-räls som försvinner in i en bergstunnel bakom en graffitimålad port. På rälsen finns i dag en stadsodling kallad Trädgård på spåret. Föreningen som driver den beskriver att de "omvandlade ett bortglömt spårområde till en grön och levande del av Södermalm". Men helt bortglömt var det inte.

För ett antal år sedan var det dåvarande Situation Sthlm-försäljaren Anders Bergs favoritplats i stan. Han visade den en dag när buskarna och träden som ramade in spåret var försommargröna.

– Det här är en konstig plats mitt i stan, sa han då. På ena sidan har vi en park och på andra sidan Eriksdalsbadet, fint och iordninggjort alltihopa. Och här mittemellan ligger rälsen kvar. Det är inte igenbyggt och det är det jag gillar. De bygger ju bort alla såna här platser. Jag hoppas att det här ska få fortsätta vara ifred.

Han sa att det finns många fler platser liknande denna i stan, men att den här var ballast.

– Det är en oas i stan för folk som inte hör hemma här, vi som inte ska vara nånstans. Det här blir som en frizon, nånstans att ta vägen.

Nu planerar Stockholms stad en ny stadsdel där vid södra Skanstull. Enligt deras förslag ska det bli cirka 750 bostäder, plus butiker, hotell och kultur. Men staden lovar att värna om områdets starka identitet och att bevara de nuvarande verksamheter som finns där i dag.

FRANK ASCHBERG

Anders Berg, som har sålt Situation Sthlm, tyckte att den nerlagda rälsen vid Eriksdalsbadet var en oas i stan för "folk som inte hör hemma här".

ATT MELLANRUM SAKNAR tydlig definition gör att vi medborgare kan ta dem i anspråk, men Cecilia von Schéele menar att det då också saknas en tydlig reglering som myndigheter ska förhålla sig till, när det gäller vilken funktion platsen har. Det kan göra att hanteringen av dem blir godtycklig – det är öppet för en friare bedömning och bedöms då utifrån vad som funkar in i bilden av staden och vilken stad vi vill ha. Hon ger två exempel, från Stockholm respektive Berlin, för att förklara.

I Stockholm har hon tittat på avhysning-

ar av personer som bor i tält i mellanrum i söderort.

– Det finns lagar som säger att om man inte får campa, skräpa ner etcetera, men för mellanrummen i staden saknas tydliga normer vad dessa platser ska användas till. Jag har studerat ansökningar om avhysningar och där används inte bara argument som kan hänvisas till en specifik lag, utan också normativa argument som att grannar måste kunna fortsätta rasta sina hundar där. Då säger man vad den här ytan ska användas till trots att det inte finns specificerat i någon detaljplan.

I Berlin, där många ödetomter uppstod i samband med murens fall, finns en strategi för att göra Berlin till en attraktiv stad för kulturarbetare – en kreativ och hipp stad. Staden har skapat en policy för att temporärt låta kreativa utövare använda "tomma" platser en viss period.

– När man sätter avvisningsstrategierna i kontrast till den berlinska policyn, hur man kan göra något som är illegalt till legalt och legitimt, blir det tydligt att det inte handlar om att de här platserna används illegalt utan vad de används illegalt till och av vilka, säger Cecilia von Schéele.

– Men också i Berlin gäller inte heller policyn fattiga hemlösa människor utan den gäller konstnärer. Och det är en snäv definition av ordet kreativ, tycker jag, för man kan fundera på om en person som bygger sig ett hem av saker som hen hittat

MARTINA HOLMBERG

Situation Sthlm-försäljaren Emma Söderbäck's favoritplats är ett utrymme under Sankt Eriksbron. Där får hon vara i fred.

på gatan eller i skogen inte är kreativ.

Men hon vill samtidigt påpeka att det här inte är ett argument för att personer ska bo i tättläger, utan mer för att få oss att tänka efter en extra gång kring vår argumentation om användningen av den här typen av platser.

En kreativ användning av ett mellanrum i Stockholm i Berlin-anda är ytan under Liljeholmsbron. I somras byggdes en scen upp där under namnet "Teatern under bron". Södermalmsnytt skrev i våras om platsen: "en död plats där några bilar står parkerade och där en kvarlämnad haschpipa skvallrar om vilka som brukar hänga här".

Inte en helt död plats.

En annan är den oanvända motorvägen intill Årstafältet, som inte alls är oanvänd egentligen, den används av joggare, skateboardåkare och vid otaliga filminspelningar. Ute på Norra Djurgården finns ytterligare en stängd väg – Björnnäsvägen. Sedan Norra Länken öppnades har vägen som går genom Lill-Jansskogen varit igembomrad från Universitetshället så att biltrafik inte kan köra igenom.

Men i Stockholm finns förstas också många mindre iögonfallande mellanrum.

För Tarja Jalkanen Singh var en yta intill Gamla stans tunnelbana en plats för gemenskap.

Är det viktigt för en stad att ha den här typen av ytor?

– Jag vill inte säga att det är viktigt eller oviktigt, det är bara så det är i en stad. Men jag skulle vilja att vi slutar se dem som nåt annorlunda. Avmystifiera dem. Den här

typen av rum har funnits lika länge som vi har sett staden som en avgränsad enhet som går att till fullo planera. Jag tror att det skulle vara intressantare att i stället börja se dem som vilket stadsrum som helst, säger Cecilia von Schéele.

Björnnäsvägen ligger ensam på Norra Djurgården. Sedan 2014 har vägen varit avstängd för genomfartstrafik.

BRA PLATS I LIVET

.....

Det är 15 år sedan Thorsten Flinck lämnade Dramaten, avskedad, iförd de Ryttmästarstövlar han en gång burit när han spelat i *Fadren*. Hans sista kväll på Dramaten var också den enda gången som *Påklädaren* – ett av de fyra mästerverk han regiserat – spelades för publik. Och filmades. Vi beslutar att återvända till Dramaten och se den tillsammans.

TEXT ULF STOLT FOTO JOEL NILSSON OCH HENRIC LINDSTEN

.....

Värmdö 13 oktober, strax före klockan 13.00.

Thorsten Flinck ropar att han är klar och kommer ut om fyra minuter och att jag kan sätta mig på någon av stolarna i det inglasade uterummet och vänta så länge. Jag hör att han har tv:n på där inne, sändningen från Börshuset och väntan på tillkännagivandet av årets nobelpristagare i litteratur. Efter några minuter infinner sig en kontraorder.

– Kom in, det är två minuter kvar nu, vi måste se det här innan vi åker bara, det är olåst så kom in nu och se detta med mig så åker vi sen.

Thorsten Flinck sitter framåtlutad med armbågarna mot knäna i högra hörnet av soffan. Det återstår ännu några stadier av påklädning innan det är korrekt att påstå att han är klar för avfärd, men det handlar egentligen mest om att sätta på sig ett par andra byxor, kliva i ett par jodpuhrs och hänga på en kavaj.

Klockan i Börshuset slår. Thorsten Flinck tar fjärrkontrollen och höjer volymen. Sara Danius stänger dörren bakom sig, väntar in fotografernas slutare några sekunder, sedan öppnar hon sin mörkblå mapp och lyfter ur ett papper.

”Nobelpriset i litteratur 2016 tilldelas...”

Vi blir tysta några sekunder för länge och bara tittar på varandra. Thorsten Flinck sträcker sig efter sin telefon som ligger på bordet.

– Fan vad kul. Bob Dylan. Det trodde man inte. Vilken överraskning, eller hur? Men fan vad kul. Bob Dylan får årets Nobelpris, samma dag Dario Fo avlider, du hörde att han dog?

Han ringer ett samtal – ”jag måste, det går jävligt snabbt, en minut bara”, sedan börjar han ta itu med de bestyr som nu står

OM PALMEMORDET

– Jag var i en lägenhet på Dalagatan 72. Min dåvarande flickvän kom in och hade varit och köpt kaffe och bröd och kastade morgontidningarna, eller om det var kvällstidningarna – klockan var ganska mycket – på bordet. Jag minns det glasklart. Sen var det samling på Sergels torg senare på dagen, jag var inte med under den men kom dit senare. Det var nån slags gemenskap som infann sig där en stund på grund av förvirring och vilsenhet, man kunde genomskåda det i varje människas ansikte, det var väldigt speciellt det där.

JAG BYTTE JU PLATS MED FOLK DÄR NERE PÅ BOKMÄSSAN OCKSÅ HELA TIDEN. DET DÄR BÖRJADE NÄR JAG VAR FEM ÅR.

på tur för att han ska göra sig klar. Tänder ska borstas, han hittar först inte sin frisyr-gelé då den inte ligger på sin avsedda plats och de jodpuhrs han tänkt ha på sig står så långt in under en byrå vid dörren att han först inte ser dem. Men efter en dryg kvart sitter han i baksätet till höger – ”jag sitter alltid bak” – och motorhuven skiftar riktning in mot stan.

Vi är på väg till Dramaten.

Det är första gången på 15 år som Thorsten Flinck är på väg tillbaka dit. Naturligtvis är han nervös – jag tolkade oron och letandet efter sakerna nyss som ett tydligt tecken på det – men inte värre nervös än att han nu bestämt sig och vill göra detta.

Påklädaren – den sista uppsättning som Thorsten Flinck regisserade på Dramaten, med Jan Malmsjö och Jarl Kulle i huvudrollerna – är en pjäs som aldrig blev en del av Dramatens spelade repertoar. Jarl Kulle blev sjuk precis innan premiären och det fanns av flera anledningar ingen möjlighet att ersätta honom, så skådespelarna och alla runt föreställningen, med Jan Malmsjö i spetsen, drev igenom att det ändå skulle spelas en enda föreställning inför publik, kallad ”Påklädaren, redovisning”.

Påklädaren är det osedda mästerverket. Thorsten Flinck räknar fyra olika uppsättningar – ”det går inte att bara ta nån av dem och framhålla, de är alla lika bra” – som det bästa han gjort som regissör: *Lång dags färd mot natt*, *Fadren*, *Maskeraden* samt *Påklädaren*.

– Vi måste stanna till på ett bageri i Hemmesta bara, jag måste ha en kanelbulle till frukost.

NÅGRA DAGAR TIDIGARE.

När jag och fotograferna anländer har Thorsten Flinck just klivit ut ur duschen. Han föreslår – också den här gången hörs direktiven komma från någonstans inne

i huset – att vi sätter oss runt bordet i det inglasade uterummet och väntar på honom, han kommer att vara klar om bara några minuter och ansluta då.

När Thorsten Flinck kommer frågar jag honom var han vill sitta, han pekar på en plats i soffan mittemot där jag sitter. Jag lägger bandspelaren på bordet mellan oss. Vi sätter oss ner.

– Kan vi byta plats? Det är bättre att jag sitter där du sitter.

– Jag bytte ju plats med folk där nere på bokmässan också hela tiden. Det där började när jag var fem år. Det måste kännas rätt, passa liksom.

Vi byter plats. Och precis när Thorsten Flinck sätter ena armbågen mot bordskivan och lägger lite tyngd på bordet, knäcker det till i iläggsskivan och bordet blir skevt och snett.

Sedan följer drygt tio minuter av ihärdiga försök – tänk Jaques Tati, eller Papphammar, komplett med pålagda skratt – av oss, hela tiden bestämt dirigerade och regisserade av Thorsten Flinck som själv inte bidrar fysiskt i återställandet av bordet, att få de olika rörliga delarna att kommunicera och bli ett bord igen.

Det lyckas till slut.

Och Thorsten Flinck bryter en bit av en bulle på ett fat och imiterar samtidigt Jan Malmsjö i rollen som prästen i Ingmar Bergmans *Fanny och Alexander*. ”Vad är det för bok du läser, Alexander, vad är det för bok Alexander?” Han upprepar frasen några gånger och ler lite för sig själv.

Vad var det för bok han läste?

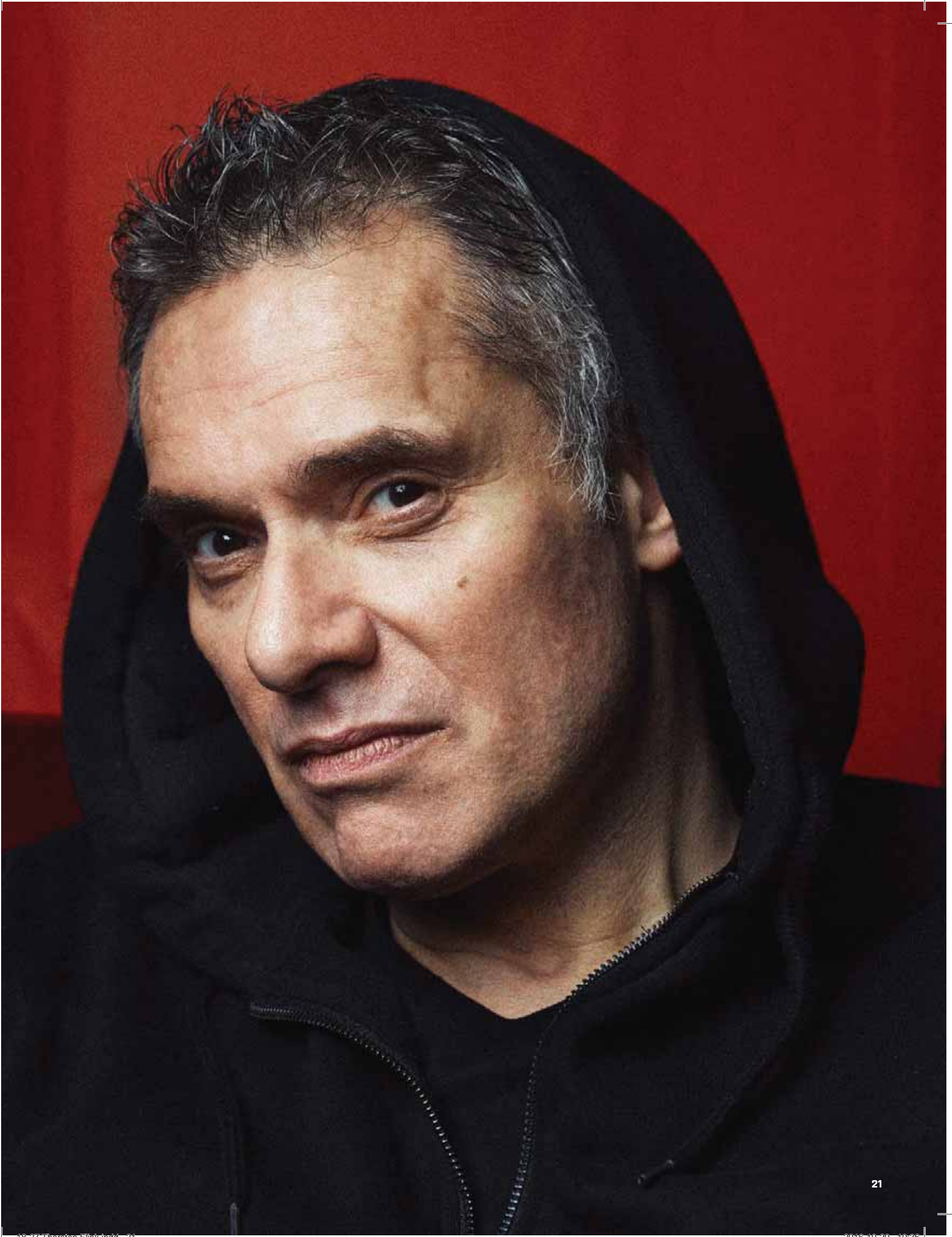
– Det kommer jag inte ihåg faktiskt.

Du har regisserat Jan Malmsjö några gånger.

– En gång framför allt, i *Påklädaren* som inte gick till premiär, Keve Hjelm och honom. Pjäsen redovisades bara en kväll. Om du vill se den i samband med detta så skulle vi ju kunna se den tillsammans nån gång nästa vecka. Jag ska ändå dit.

– Ska du se nåt jag gjort där så är det den. Det var därför det var så synd att den inte gick till premiär. Och du ska se *Lång dags färd mot natt* också som jag gjorde med Keve Hjelm, Marie Göranson, Micke Persbrandt, Dan Ekborg, om du vill se nåt av mitt regi-språk. Sex timmar lång med två pauser.

Thorsten Flinck berättar om *Lång dags färd mot natt*, om handlingen, hur pjäsen via testamente hamnade på Dramaten på grund av Eugene O’Neills tacksamhet över

att så många av hans pjäser uppförts där.

– Det är ju pjäsernas pjäs, utan den finns ju inte den naturalistiska teatern, den teater där man kliar sig i skäggstubben och liksom "va, fan" – det är tingens teater, man använder det man har. Innan var det ju...

Han gör en yvig estradörgest, säger en fras med tillgjord diktion.

– ... teater. Så kom då den här och skillnaden mellan fiktion och verklighet var närmast utsuddad. Lars Norén har ju snott allt från den här pjäsen.

Thorsten Flinck var från början skådespelare i *Lång dags färd mot natt*, men efter några veckors repetitionsarbete byts regissören Staffan Roos ut och Thorsten Flinck tar över.

– Jag mädde ju uppenbart ganska dåligt där som skådespelare, jag hade en galopperande scenskräck – jag har alltid scenskräck – men då galopperade den. Det kändes som en befrielse på ett sätt.

Pjäsen tar sin början vid lunch och pågår sedan till en bit efter midnatt, vanligtvis brukar den ta cirka fyra timmar att spela, med en paus.

– Min uppsättning var sex timmar. Jag menar, tid... om man pockar på epitetet kvalitet måste man införliva tid.

– Jag tog ändå bort tio sidor text i en dialog som sonen – spelad av Micke Persbrandt – har med mamman, morfinisten med reumatism, där han ber sin mor att sluta. Han söker henne på alla sätt.

Thorsten Flinck berättar sedan hur Mikael Persbrandt vid en repetition tar några danssteg vid just den passagen i texten och hur det får bli grunden i ett omtalat sceneri.

– Micke har ju inte gått scenskolan men han är gammal dansare, har gått Balettakademiens grundutbildning, så han gjorde plötsligt några danssteg där och jag... jag lät dem dansa i en dans just där han söker sin mor. Det slutar med en kyss – han skrek i hennes mun dessutom, det var ingen kyss på det sättet.

– Det blev väldigt magisk och väldigt bra, det blev ett sceneri som är omtalat på åtminstone tio språk där man kan läsa om det.

Thorsten Flinck har aldrig några färdiga scenerier uttänkta när han regisserar, för att inte läsa sig vid förutbestämda uppfattningar och planer.

– Det är därför regissörer bara blir medi-

okra, de sitter på kammaren och förbereder scenerierna och är totalt låsta inför det som sker på golvet här och nu. Det finns inte ett sceneri jag gjort som inte bygger på skådespelaren.

– De är omedvetna om det och ska så förbli. Skådespelare börjar gärna spela och då blir det fel – de vill vara intelligenta men de flesta av oss är dumma i huvet. Scenisk intelligens får som sagt aldrig förväxlas med verklig intelligens.

Vad är scenisk intelligens?

– Det är att du gör fullständigt rätt på scenen, att du lever från det ögonblicket du kommer in, att vi ser dig. Det har med kroppen att göra. En skådespelarkropp ska vara... en skådespelarkropp ska vara tränad men lönnfet.

Kan man lära sig scenisk intelligens?

– Nej, det kan man inte lära sig. Man har det i stora mått, sen kan man utveckla det. Och lära sig, kanske framför allt med-

vetandegöra det man redan har. Det är det som är tekniken – läran om dig själv.

Är du som regissör bra på att medvetandegöra scenisk intelligens?

– Jag ser det direkt. Sen är det då jag som ska – för att han eller hon ska våga gå in där naken – först klä av mig, jag menar inte fysiskt nu, naken och sårbar. När hon eller han ser att jag gör det och respekterar det så vågar han eller hon också göra det. Och detta kan då leda till fantastiska resultat.

Thorsten Flinck berättar om hur det var när han enbart jobbade som regissör och inte skådespelade under flera år. Hur det

– Min olycka var att jag kunde ge sanningen till andra men fick inte ta del av den själv, som skådespelare.

VÄG 222, I riktning mot stan.

Eftersom Thorsten Flinck sitter till höger i baksätet måste jag vinkla backspeglarna en aning för att vi ska kunna ha ögonkontakt medan vi samtalar i bilen.

Ett ytterligare stopp på vägen har just meddelats, vi ska plocka upp hans flickvän vid Skanstull då hon ska följa med till Dramaten.

– Det går snabbt, det är på vägen. Hon är skånska och hittar ingenstans.

SKÅDESPELARE BÖRJAR GÄRNA SPELA OCH DÅ BLIR DET FEL – DE VILL VA INTELLIGENTA MEN DE FLESTA AV OSS ÄR DUMMA I HUVET.

blev för honom när förställningen haft premiär och han stod där med "alla dessa akuta och blödande sår – för du får ju sår om du klär av dig naken och gör dig sårbar, de skjuter hej vilt".

– Det hade ju hon eller han också, men de fick ju bearbeta detta varje kväll på scenen i en läkeprocess. Jag hade ingen läkeprocess framför mig. Det var klart. Recensionerna sa att det var genialt. Då var det ju bara att sätta i gång och dra i sig brännvin, morfin, amfetamin, vad du vill, för att döva detta som ingen kunde ta hand om.

Han visste samtidigt att han inte kunde visa dem för någon, att det skulle bli alltför skrämmande för vederbörande.

– Man vet att det är så och vill inte uppleva det men jag gjorde det några gånger ändå och mycket riktigt så sprang ju folk så fort... Det där att vi ska hjälpa varandra när man behöver det, visst, det ska vi väl. Men inte på bekostnad av att den andre blir rädd.

– Det är svårt att ta hand om en annan människas ångest, sår och sorg. Man blir rädd.

Skådespelandet hade varit en process där du kunde läka?

– Ja. Men jag var inte bra. Jag kunde inte blottlägga, jag var ingen bra skådespelare vid den här tiden. Jag kunde inte få fram det där. Jag kunde spela fram det.

I år var andra gången han sökte Cornelis-stipendiet.

– Jättebra för mig, pengarna ger lugn och ro, jag har ju verkligen haft det fattigt i perioder. Jävligt fattigt.

Han berättar om en händelse i slutet av nittiotalet då han mötte Kristina Lugn på Karlaplan, de talade en stund, hon gav honom tvåhundra kronor innan de skiljdes åt. Några veckor senare ringde hans telefon. En man från Svenska Akademien frågade om hans kontonummer.

– Hon hade fixat ett stipendium till mig på rätt många tusen som jag inte ens behövde söka, pengarna bara kom.

De båda kvinnorna i receptionen innanför Dramatens sceningång jobbade här även när Thorsten Flinck var anställd. De hälsar, frågar hur han har det nu. Det blir ett kort,

OM LOCKELSEN MED TEATERN

– Det var nåt självklart i teatern som jag inte upplevde nån annanstans. Att jag fanns till på ett självklart sätt i den miljön, blev till på ett självklart sätt i den miljön. Och där inget var fel, felen var snarare en tillgång, jag upplevde en väldig acceptans av mig och min person. Innan jag mött människorna som befolkar teatern så visste jag att det var så. Och det var ju så också, jag kände in det där, men var det kom ifrån det vet jag inte. Det fanns en tillhörighet där för mig. Jag kunde andas, lägga av mig revolverbältet så att säga.

artigt samtal där vid disken men jag märker att han vill i väg och när en av dem säger att "du hittar väl upp själv, Thorsten" så ler han bara kort, nickar och vinkar med oss bort mot hissarna.

Våning fem.

– Här hade jag loge.

Thorsten Flinck pekar in till höger i en korridor precis före spången över till huset där Lilla Scenen ligger.

– Jag hade flera olika loger, men där var jag ett tag.

Vi visas in i ett visningsrum och Thorsten Flinck ber att få byta ut stolen mot en bekvämare fätölj han sett i rummet intill.

Inspelningen av *Påklädaren* snurrar i gång.

– Det här är ett förnsnack av Janne Malm-sjö. Tyst. Lyssna nu.

"Vi har annonserat att Thorsten Flinck skulle läsa sir Johns (rollen skulle spelats av Keve Hjelm, red. anm.) repliker, men efter repetitioner både i förrgår och i går så blev det honom emotionellt övermäktigt".

Var i salongen sitter du nu?

– Jag sitter uppe på tredje balkong, tredje raden.

"Vi gör det för att rollen måste ta vägen nånstans efter allt detta långa arbete. Och vi vill tillsammans med er i kväll sätta punkt. Så med dessa förutsättningar, om det är nån som vill gå nu – eller gå i paus – så kommer ingen av oss skådespelare ta illa upp. Det är bara det att vi vill redovisa Thorstens vision, och sätta punkt. Välkomna."

– Det var en enorm kärlek från skådespelare och tekniker, alla ville ju att jag... jag hade ju fått sparken men de hoppades att jag skulle få vara kvar. För att det här var för bra. Men jag är formellt sparkad här, det är min sista tjänstedag på kontraktet.

"Jag såg en gammal man, och den gamle mannen det var jag".

– Det där var Keve.

Thorsten Flinck pekar mot tv-skärmen.

– Titta, två småpojkar där, jag har alltid med småpojkar i mina föreställningar, de ska symbolisera mig.

VI BACKAR NÅGRA dagar igen, tillbaka till huset ute på Värmdö.

Eftermiddagen djupnar runt huset. Thorsten Flinck behöver några minuter i fred för att ringa ett samtal, han föreslår att jag går före honom in och att vi sedan fortsätter samtalet i huset.

Det står en träningsbänk i den lilla hallen, ►

**JAG MÅSTE KOMMA I KONTAKT
MED MINNEN, KROPPSMINNEN
OCH ANDRA MINNEN, SOM INTE
ALLTID ÄR ANGENÄMA FÖR MIG.
DET KOSTAR PÅ. DET ÄR DET MAN
HAR TILLGÅNG TILL DÅ MAN ÄR
EN BRA SKÅDESPELARE.**

två hantlar ligger ovanpå den.

Jag fick veta att jag kan sätta mig var jag vill, men den röda soffan vid fönstret är Thorsten Flincks. På bordet i hörnet står en karaff med vatten med blombuketten han fick när han tilldelades Cornelisstipendiet i, bakom buketten mässingsbysten av Cornelis.

Hyllvis med filmer. En gitarr i hörnet. Böcker av Dan Andersson, Carl-Michael Bellman och Cornelis Vreeswijk.

Efter en stund är samtalet ringt och Thorsten Flinck kommer in, tar flaskan med hal-lonsaft från soffbordet och lägger sig i soffan. Samtalet fortsätter ungefär där vi var.

– Sanningen har jag ju hanterat både si och så som människan Thorsten, men som teaterarbetaren är ju orörd fortfarande, jag har aldrig varit mig själv otrogen nånsin. Men jag har verkligen flyttat sanningen så som det behagar mig i ögonblicket, hur det räddar mig eller mitt namn eller min vandel, vad du vill, i livet.

Saknar du att regissera?

– Absolut. Verkligen. Jag saknar ensemble-teater, för teater är en kollektiv konst. Det är inte en konstform som måleriet, dansen eller författandet – de är solistarbeten men det är inte teatern, teatern är kollektiv. Och jag är väldigt mycket kollektiv av mig själv.

Hur skulle du vara som regissör i dag?

– Jättebra, nästan bättre än förr. Det skulle nog gå snabbare. Jag är... tiden börjar bli utmätt, jag låter det nog inte ta lika lång tid. Jag har en ängels tålmod som regissör.

Thorsten Flinck stödjer sig på ena armbågen och drar ner en rullgardin för att blocka ut lite slö eftermiddagssol som silat in.

Hur länge har du bott här?

– Vi flyttade hit i skiftet april-maj, bodde i Orminge innan. Det låg vid vattnet, det tyckte jag jättemycket om. Men det var bestämt innan att det bara var för en viss tid, de skulle riva det torpet och bygga sitt drömhus där, det var synd.

– Där är min dotter, för övrigt.

Han pekar på en tavla som står lutad mot

väggen mellan soffan och bordet i hörnet.

– Jag fick tag i det här huset via grannar till mig där vi bodde förut, av en ren händelse. Jag hyr det, det är mitt kontrakt, och det är inte alls särskilt dyrt.

Thorsten Flinck har inget körkort – har aldrig suttit bakom en ratt, aldrig övningskört.

– Jag har ju panikångest och torgskräck så det blir sällan att jag åker buss utan jag tar taxi. Och då kostar en vanlig taxi åtta-niohundra kronor ut hit på kvällen. Men jag har då specialpris med två olika chaufförer som jag växlar mellan som har särskilda priser för mig, jag åker ju så mycket.

THORSTEN FLINCK BEFINNER sig på en bra plats i livet just nu. Som för alla frilansande konstnärer handlar det om att få jobbet att flyta.

– Det kan ha varit två-tre dagar på Kulturradion, läsa in dikter eller böcker, det kan vara tv också. Förutom såna saker så håller jag på och gör ett scenario på en scenversion av boken.

Tanken är att det ska bli en helaftonsföreställning på 2 x 45 minuter med paus, han och Kenny Håkansson på scenen.

– Jag har precis börjat med det, jag vet inte ännu om det låter sig göras, men biljetterna släpps 10 december till ett femtiotal föreställningar, premiär nästans i skiftet februari-mars. Jag tror mycket på det här projektet, jag tror att det är möjligt att göra och jag tycker det ska bli ganska kul, vilket jag inte tyckte boken var att göra.

Hur jobbar du med pjäsen?

– Jag liksom läser i huvudet. Och tar nog med en hel del som inte fick plats i boken, sånt vi inte talade om – jag har kommit på otroligt mycket som vi aldrig talade om som vi borde gjort. Det skulle räckt till både tre och fyra böcker.

– Det blir imitationer också, jag är ganska bra på att imitera. Kenny (Håkansson, red. anm.) är med, det kommer att sjungas också. Om det kommer vara nyskriven musik vet jag inte.

Jag pekar på gitarren i hörnet.

– Det är bara för husbehov. Jo, jag har skrivit musik men ingenting jag spelat in, jag skriver mest texter. På sista plattan har jag skrivit över hälften av texterna. "Upplandsgatan 71" är jävligt bra, tycker jag.

Hur ser du tillbaka på Melodifestivalen?

– Det var roligt. Det hade sin charm, det var kul. Jag är glad att jag gjort det. Jag har ju väldigt simpel musiksmak, det ska vara trallvänligt, inte alltför avancerat. Jag har inte tacksägelse för det, hänger inte med där riktigt.

Tanken är att repetera showen i november, december och februari. Och använda januari för att spela in en platta – Bellman och Dan Andersson – planerad att ges ut i september.

– Jag har velat gör en sån platta en längre tid, jag tycker mycket av det materialet är feltolkat och missuppfattat. Jag tror mig ligga väldigt nära Dan Andersson, men även Bellman har kommit till mig mer och mer under åren för att jag börjat lyssna på honom mer och mer, inte bara avfärda honom som den hovkompositör han var under många år. a

– Det här som inte är beställningsverk – "Fjäril'n vingad syns på Haga", "Det låg ett skimmer över Gustafs dagar" och allt det där – är fantastiska texter.

Och i månadsskiftet maj-juni är det tänkt att inspelningen av filmen om Christer Pettersson ska inledas.

– Den har fått finansiering, ordentligt. De har fått stora bidrag nu. Manusets blev helt klart i dagarna, jag har tagit del av det. Och varit med under tillblivelsen av detta under sommaren och hösten.

Thorsten Flinck har inte gjort "nånting ännu som kan kallas för rollarbete" i och med att det ligger så långt fram i tiden.

Hur ser du på ditt skådespeleri i dag?

– Jag är skitbra. Riktigt bra. Som scenskådespelare är jag nu riktigt jävla bra.

I boken använder Thorsten Flinck uttrycket Flödesknappen – det kommer från ett föredrag på Scenskolan av regissören Bo Widerberg.

Går Flödesknappen att förklara?

– Man kan se det, och vi gör oss ofta roliga över det, men det är nog en avundsjuka för att vi inte får ta del av det själva. Vi kan se det hos förälskade par i verkligheten, nånting de har som bara är för dom två, vi andra får titta på. Det mötet, mellan mig och publiken via exempelvis karaktärerna i

**JAG HAR JU PANIKÅNGEST OCH TORG-
SKRÄCK SÅ DET BLIR SÄLLAN ATT JAG
ÅKER BUSS UTAN JAG TAR TAXI. OCH DÅ
KOSTAR EN VANLIG TAXI ÅTTA-NIO-
HUNDRA KRONOR UT HIT PÅ KVÄLLEN.**

Doktor Glas, sker med en sån energi.

– Det kostar väldigt mycket för mig att sätta på den där flödesknappen, det är förbrännande på nåt sätt, det är inte bara tekniskt.

Vad är det som bränner ut?

– Jag måste komma i kontakt med minnen, kroppsminnen och andra minnen, som inte alltid är angenäma för mig. Det kostar på. Det är det man har tillgång till då man är en bra skådespelare.

– Om man är konstnär på riktigt måste man avkräva sig själv den sanningen. Det är ett slags närvarande närvarande närvarande närvaro – det är så mycket närvaro att det... det är vad det handlar om.

VISNINGSRUMMET PÅ DRAMATEN.

Thorsten Flink ringer en av sina två taxichaufförer som han åker rabatterat med och det bestäms hämtning om tjugo minuter, hörnet Arsenalsgatan, och bara ett

stopp på hemvägen.

Påklädaren går mot sitt slut. Han pekar mot tv-skärmen.

– Nu dog sir John, sittande där i sminkstolen.

En klocka slår, ljud av vågor på en strand. Keve Hjelm's inspelade röst: "Jag såg en gammal man, och den gamla mannen det var jag. Kom ihåg mig. Tänk på mig ibland. Skådespelare lever bara vidare i andras minne."

Slut. Rungande applåder, stående ovationer i salongen. Tre applådtack. Spotlights vänder upp mot balkongen och skådespelarna applåderar och pekar upp mot honom där på tredje balkong.

– Jag minns inte om jag sprang ner där, men jag tror det.

Han kommer ner och bugar mot skådespelarna först, sedan mot publiken, går sedan av. Jan Malmström stannar honom och de båda omfamnar varandra. Thorsten

Flink skrattar till, ömt, när han ser det ske.

– Säg du stövlarna jag hade på mig? Det är Ryttmästarstövlarna jag hade när jag spelade *Fadren*. De var en del av rekvisitan, men jag har dem på mig när jag lämnar Dramaten senare på natten.

Hur har det varit att se den?

– Jag tittar ju med lite skydd på mig. Håller distans. Om jag går in i det blir jag för ledsen, då kommer allt tillbaka – minnet av allt det som hände sen. ☹

THORSTEN FLINCK

FÖDD: 17 april 1961 i Solna. "Jag har gått i alla skolor i båda rektorsområden".

GÖR: Skådespelare, regissör, sångare.

AKTUELL: Årets Cornelis Vreeswijk-stipendiat. Ska spela Christer Pettersson på film, göra en platta med sånger av Bellman och Dan Andersson, sätta upp en egen föreställning baserad på sin nyligen släppta biografi.

O/SYNNLIG

.....

Situation Sthlms säljare vill synas bättre på gatorna i staden. Och synas med arbetskläder de enkelt kan ta av sig när de sålt tidningen klart för dagen. Frågan som ställdes till Beckmans sistaårselever var: "Kan ni ta fram sådana arbetskläder?". Det kunde de.

TEXT **ULF STOLT** FOTO **STAFFAN KJELLVESTAD**

.....

Efter att en längre tid ha hört från allt fler av tidningsförsäljarna att de skulle vilja ha en jacka eller ett plagg som tydligare utmärkte dem, fick dem att synas bättre på gatan, insåg vi att det var en synpunkt att ta på allvar.

Tidningsförsäljarna har genom åren haft en massa olika arbetskläder – jackor, byxor, västar, t-shirts, mössor, regncapes, väskor, löpse-delshållare och annat material – i syfte att vara väl synliga på gatan när de står och säljer tidningen.

Att synas på gatan i samband med tidningsförsäljningen är viktigt av flera skäl. Arbetskläder ger en tydlig identitet för den som bär dem, att synas på gatan för köparen är viktigt för själva säljarbete. Och ju smidigare det går att sälja tidningen, desto mer stärks självkänslan för den som säljer den.

Varför vi nu valde att vända oss till Beckmans sistaårselever var för att få in nya tankar, andra perspektiv, en annan infallsvinkel och

en lite annorlunda syn på hur man kan utforma ett plagg – en annan tolkning av vad arbetskläder är och, kanske viktigast, kan vara.

Tolv elever kom till Situation Sthlms redaktion och satte sig ner med försäljarna i en första briefing där försäljarna gav dem sin bild av plagget, tankar och synpunkter på hur de ville att det ska vara. Det rörde allt från material till färger till fickornas placering till det kanske viktigaste – att det gick att enkelt gå från att vara synlig tidningsförsäljare till att vara anonym.

Efter någon vecka visades de första skisserna. Ytterligare någon vecka senare var de första prototyperna av plaggen uppsydda och visades, draperade på provdocka. Ännu någon vecka senare var samtliga plagg färdigsydda och presenterade för försäljarna.

Skisser av plaggen, moodboards, bilder och elevernas egna ord om hur och varför.

Så här ser de tolv bidragen ut.

→

Första gången de färdigsydda plaggen visas hos Bäckmans. Här är det Angelica Eichler som berättar om tankarna och idéerna som formade hennes plagg.

Alecander visar hur man kan lägga en tidning i en plastficka bak på den avtagbara kjolen.

JULIA ANDERSEN

Svart Ulljacks med bred mudd för att hålla värme runt hals och händer. Jackan är vändbar och har ett mönstrat foder, för att säljarna lätt ska kunna välja mellan att vara säljare eller privatperson.

Svart Ulljacks med bred mudd för att hålla värme runt hals och händer. Jackan är vändbar och har ett mönstrat foder, för att säljarna lätt ska kunna välja mellan att vara säljare eller privatperson.

Situation Sthlms försäljare får för första gången se de färdiga plaggen på bilder och moodboards och tycka till. Flera av försäljarna har varit med genom hela processen och framfört sina synpunkter.

JOHAN BALAZ

En väst med funktion i form av fickor, specialanpassade fickor som mobilficka och en plånboksficka med flera fack. Fickorna sitter utanpå så att man alltid ska kunna ha ögonkontakt med kunden. På ryggen finns en plastficka i A3-format där löpsedeln för senaste numret ska sitta.

En stark färg för att synas och sticka ut och ett mönster inspirerat av er som säljer tidningen för att synas ännu mer.

LINCHAO ZHANG

Min utgångspunkt var att försäljarna skulle kunna byta mellan Situation Stockholm och sitt privatliv när de vill, och därifrån skapa ett plagg med stil, värme, funktion och flexibilitet.

Jag startade med att dekonstruera ett befintligt plagg och förändrade det till någonting nytt. Tanken är att man ska kunna välja vilket plagg som helst och lägga till samma funktion och detaljer.

Jackans ärmar är avtagbara så den kan bli en väst, innerfoder tillför värme och kan vara en separat jacka, för sig, och går att vända ut och in beroende på vilken färg man vill ha på sig. Tryckknappar över hela jackan justerar passformen efter olika kroppstyper. Fickor och detaljer går att fälla upp, dra isär för att visa eller dölja Situation Sthlms logga efter försäljarens eget val.

NATALIE JOHNSON STRAND

En personlig, professionell och modern arbetsuniform med fokus på synlig text och budskap.

Detta praktiska allroundset består av jacka, varm täckkjol och byxa, som lätt ska kunna användas under arbetstid såväl som privat.

Jag har experimenterat med olika typsnitt och hur man kan bära logotyperna och initialerna på plagget.

Du blir personlig med dina egna initialer, just du ska äga plaggen och samtidigt kunna marknadsföra Situation Sthlm på ett snyggt, personligt och tydligt sätt.

Plaggen är rymliga och kan även fungera över dina privata kläder. Glöm inte att du är du, du är försäljare och du är Stockholm.

Känn dig stolt!

ANGELICA EICHLER

Jag har gjort en jacka med försäljarnas önskan att kunna "gå hem från jobbet" i åtanke.

Med hjälp av tryckknappar kan man fästa remsor med olika budskap och loggor på jackan, som sedan kan tas av när man har arbetat färdigt för dagen. Detta erbjuder försäljaren att välja om man vill ha ingen alls, eller 20 loggor på sig. Dessa remsor som fästs på jackan skulle kunna produceras med säljarens namn, Situation Stockholms logga, och i alla möjliga olika färger.

Med hjälp av tryckknappar kan man dessutom fästa sitt leg eller löpsedel i en plastficka på bröst eller rygg.

Lättåtkomliga fickor för att värma händerna och för att kunna förvara tidningar. Kardborreband i midjan som göms i en sidsömsficka.

JOSEPHINE JOHNZON

Min jacka fokuserar på att ta sig mellan jobb och fritid på ett snabbt och enkelt sätt. Med hjälp av tryckknappar på ärmarna kan man trycka bort situation stockholms logga utan att ens behöva ta av sig jackan.

Det är en ny typ av jobbuniform som inte förväxlas med andra arbetsgrupper, samtidigt som det är en skön, slitstark och regntålig vardagsjacka för höst/vinter/vår i stadsmiljö. Yttertyget är av svart vaxad bomullscanvas, fodrad med en tunn mjuk bomull.

Det medföljer ett löstagbart foder av filter, främst i ull, som ger jackan mer personlighet. Genom att ta filter från second hand är det möjligt att använda varma och riktigt fina kvaliteter samtidigt som det finns ett stort urval av stilar.

Transformative Functionalism:

This project is a study in Functionalism as its needed in the sometime harsh environment these people walk around in especially during winter.

I researched Transformers and robots for aesthetic, design and as a function since you can transform The garment depending on weather or mood, but it also serves as a symbol of the transformation The employers make when they get work at SITUATION STHLM

The main coat features:
 2 front pockets
 1 secret inner pocket, for important belongings
 adjustable waistband so it fits all bodytypes
 removeable shearling (faux fur) lining
 zipped front
 Plastic pocket on sleeve for Legitimation document.

Bottom coat:
 removable bottom part of the coat, which works as a big pocket to put the lining and SITUATION STHLM magazines in.
 Plastic pocket on the back for advertising magazine
 An extra sports backpack to keep bottomcoat in, if your not wearing it.

The garment is supposed to be silver, when put in production and will be water & wind resistant.

ALECSANDER

DANIELA PERCHETTI
 Med inspiration från konstnären Carl Larsson vill jag skapa en print som förmedlar värme i kontrast till den stressiga miljön i det offentliga rummet.
 Detta resulterade i en regnjacka med ett print, samt en fleecjacka som fungerar som ett värmande foder. Tanken är att de ska kunna bäras var för sig, men även kombineras.

DISA GADD
 En jacka man kan känna sig trygg i offentliga rummet med. Man kan dra åt olika områden på jackan för att stänga in värme.
 På sidan finns spännen med ett band där man kan fästa sin väska när man ställer ner den på marken. Insidan är fylld med dun.
 Eventuellt komplettera med en krage.

SOFIE HILDEBRAND
 Jackan jag har gjort kan brukas vinter som sommar. Detta genom ett tjockt innerfoder som är avtagbart. Den har en hög krage som kan fällas upp vid blåst och stora, dolda fickor. Färgen är ljusgrå med detaljer av gult och grönt, på det viset syns bäraren bättre. Logotyper kan fästas på ärmen och ryggen för att sedan tas av efter avslutat pass.

JULIE BORCH CHRISTENSEN
 To be outside of the main society
 Not to be seen / loss of identity
 Work as a way to regain ones identity
 Getting back into society through ones identity. You become visible to your surroundings. Pockets. Water resistant.
 Clear sign of a person at work / visible ID. Visible issue of the magazine.
 Relatively neutral.

ABC gör ett reportage om samarbetet mellan Beckmans och Situation Sthlm.

En av eleverna från Beckmans talar med Tarja Jalkanen Singh om vad hon skulle vilja ha för plagg.

MALIN DELIN

SITUATION

S T H L M

Malin Delin -
Beckmans Designhögskola

Mitt bidrag till Situation Stockholms medarbetare tog avstamp i att jag ville skapa ett funktionellt plagg som vilade på ledorden; värme, kamp, stolthet och karaktär.

Jag inspirerades av den klassiska jeansjackan som ett arbetarplagg och dess positiva egenskaper. Som motiv till detta valde att arbeta med print/mönster för att få Situations Stockholms säljare att ta plats i den annars så monokroma samhällsbilden. En stor inspiration vid framtagandet av printet är Jean-Michel Basquiat med sin expressiva men personliga stil.

Jackan kommer att kompletteras med en vadderad jacka i samma form som jeansjackan och som använd som ett extra foder som kan adderas och tas bort för att tillföra värme vid behov.

De kommer från Spanien, Serbien, Slovenien, Finland och Grekland – alla har de någon gång blivit schack matt. Det är inte segrarna som räknas i Kulturhusets schackhörna utan möjligheten att få spela och att möta andra i den stora familjen. TEXT GERD ERIKSSON FOTO MAGNUS SANDBERG

INTE S

E SVART ELLER VITT

På andra våningen i Kulturhuset, vid sidan av rulltrapporna som går upp och ner, pågår alltid ett parti schack.

De som inte själva spelar tittar på.

Då och då hörs någon säga "schack" eller "schack matt". I övrigt är det en plats där det råder tystnad och full koncentration. Blickarna stirrar ner på spelborden och i tankarna finns bara fokus på nästa drag.

Vid ett av borden sitter Vida Radon och spelar mot Ilic Zivorad. Hon är på Kulturhuset varje dag mellan 11.15 och 14.15 för att spela schack. Och det brukar bli runt 30 partier på de tre timmarna. Motspelaren säger att hennes styrka är att hon är aggressiv med bönderna.

– Jag tycker inte att man ska sitta för många timmar och spela schack. Då spelar man till slut som en zombie. Spelet ska gå snabbt. Och jag vinner ungefär hälften av gångerna. Sen finns det vissa dagar när allt går som på räls och man är oövervinnerlig, säger Vida Radon.

Tidigare, när Kulturhusets schackbräden var i plast och gick lätt att rulla ihop, försvann de ett efter ett. Därför har Vida Radon tigt till sig 20 träbräden och pjäser från Stockholms schacksalonger på Ringvägen och tagit med till Kulturhuset. Det ger henne fördelen att aldrig behöver byta bord när hon spelar. Hon sitter kvar och motspelarna byts ut. Damen som aldrig behöver gå ett steg.

– För att pjäser och schackbräden ska få vara kvar har jag sagt att det är kameraövervakat här nu, så att det lätt går att se vem

Ilic Zivorad och Vida Radon har mötts många gånger. De vinner varannan gång.

som stjälar dem. Det funkar, men de vet inte att jag bara hittat på det, säger Vida Radon.

Vida Radon är ursprungligen från Slovenien och spelar mot alla oavsett nationalitet, ålder eller religion, hon tycker att

schack är ett bra spel eftersom det inte kräver att man talar samma språk.

De enda hon ratar är gubbar som luktar illa. Sen ogillar hon när motspelarna håller kvar fingrarna på pjäsen efter ett drag för att snabbt kunna ångra sig och flytta till en annan ruta.

Hon tycker att man ska tänka efter innan.

Vid långsidan av bordet där Vida Radon och Ilic Zivorad är mitt i ett parti sitter Melake Meharezghi och tittar på för att lära sig, han är tyst. En gyllene regel är att den som tittar på ett parti inte kommenterar det eller kommer med tips och råd.

Melake Meharezghi har inte vågat sig på att spela mot någon än.

SPELARNÄ PÅ KULTURHUSETS schacksalong är som en stor familj på 50 till 60 personer som alla är stammisar. De känner igen varandra och vet varandras styrkor och svagheter på brädet.

En annan stammis i schackfamiljen är Valencia Carlos. Han brukar ofta slinka in på vägen till jobbet och ta ett parti eller

Vida Radon tycker att det ska vara tröjpjäser när man spelar.

Dule Jankovic och Didy Moedhtar i en tuff match som Dule Jankovic slutligen vinner.

PROBLEMET MED ATT GÅ HIT INNAN JOBBET ÄR ATT MAN KANSKE FASTNAR I ETT KUL SPEL OCH INTE VILL GÅ TILL JOBBET. Valencia Carlos

bara titta på. Han tycker att schackhörnan på Kulturhuset är en plats där man glömer alla problem och fokuserar på sitt parti och inget annat. De som åker förbi i rulltrappan stör inte, inte heller världen utanför. Det är här och nu som gäller.

– Problemet med att gå hit innan jobbet är att man kanske fastnar i ett kul spel och inte vill gå till jobbet, säger Valencia Carlos.

Han säger att intresset för att spela schack har ökat sedan han började gå hit för 20 år sedan. Och nu har en spansk restaurang i närheten börjat med schack på söndagarna. Så när Kulturhuset stänger är det många av spelarna som går dit och fortsätter att spela.

Ett tag var det stökigt vid Kulturhusets

schackhörna.

Och i Dagens Nyheter från 2003 står att läsa att schackspelare på Kulturhuset varit i slagsmål så till den milda grad att polis var tvungen att tillkallas. Och Thomas Bergholtz som jobbat på Kulturhuset i tjugo år berättar att personalen fått plocka bort borden i schackhörnan två gånger.

– Det blev bråk för att folk var oense om reglerna. Och sen gick snacket om att folk hade spelat om pengar, eller använt tändstickor som pengar och sen gjort upp utanför. Men jag tror att det mest är en myt, säger Thomas Bergholtz.

Han säger att det finns schackspelare som är där varje dag året runt och bekräftar bilden av att de är som en enda stor

familj. Och han menar att i en familj känner man sig avslappnad och kanske höjer tonen lite mer mot varandra än vad som är brukligt i offentliga rum.

Valencia Carlos har tagit på sig rollen som en slags ordningsman i familjen. Han minns när det var bråkigt i schackhörnan, men tycker att det var fel att stänga den för alla.

– Det var bara några få som misskötte sig, och de borde stängt av de enskilda spelarna i stället för att stänga hela schackhörnan.

Men det där är länge sedan nu och Valencia Carlos tycker att det är god stämning. Han säger till om någon höjer rösten eftersom de andra spelarna tycker att det är obehagligt.

Tidigare försvann också pjäserna med jämna mellanrum, då brukade spelarna komma till informationsdisken och fråga om det fanns nya.

Det var ingen speciell pjäs som försvann, åtgången var lika stor på alla.

Pjäserna står alltid framme på borden och nu är det aldrig några spelare som kommer till informationsdisken för att fråga om nya spelpjäser.

Nu kommer de när lamporna i schackhörnan är trasiga.

SCHACKHÖRNAN HAR LEGAT på tre olika ställen i Kulturhuset.

När Valencia Carlos började gå dit låg den i gatuplanet. Och på frågan vilken plats som varit bäst säger han att det kvittar – fokus är bonden, löparen, tornet, hästen, damen och kungens väg på de svart-vita rutorna.

– Det som är skillnad är luften och ventilationen, den är mycket bättre nu. I början orkade vi bara spela i en timme, sen var vi tvungna att gå ut, säger Valencia Carlos.

Schackhörnan består av betongväggar och sju enkla bord med ett tjockt stag i mitten. Regeln är att om man vill spela sätter man sig vid ett bord och väntar på sin tur.

Eller så ställer man upp alla pjäser på

bordet och väntar på någon som är spelsugen.

Stolarna är enklast möjliga, i vissa fall bara en pall. Och en match kan ta allt ifrån en kvart till över en timme.

Ingen av spelarna har schackur vid bordet – det är fri betänketid.

Hamlet Ohanyar, som är 77 år, spelar mot sin kompis, båda tänker väldigt länge. Medan Vida Radon hunnit riva av tre partier är de fortfarande inne på sitt första.

Lars Åhman från Örebro brukar slinka in på schackhörnan när han är i Stockholm. Han är inte där för att spela utan för att titta på och imponeras. En gång för länge sedan gick han några matcher, men förlorade alla.

– Titta dig omkring, alla är äldre och de flesta har spelat schack väldigt länge. Det är hög nivå på spelarna här, säger Lars Åhman. 📍

ATT FÅ TÄNKA SOM MAN VILL, ÄR OTÄNKBART FÖR MÅNGA.

Friheten att få tänka, tycka och leva som man vill, är långt ifrån självklar här i världen. Men den är självklar för oss. Och självklart värd att försvara. På forsvarsmakten.se kan du se hur och varför vi står upp för Sverige, här och nu. För du nya, du fria.

FÖRSVARSMAKTEN

KRÖNIKA

ULF STOLT

TÅG AV TANKAR

Jag hade en drygt två timmar lång flygresa framför mig och tänkte, om inte annat så för tidsfördrivets skull, att jag nu skulle försöka dra mig till minnes och skriva ner alla de tankar jag kom ihåg att jag tänkt dagen innan.

I syfte att kartlägga, som en sorts grovmaskig katalogisering av den rådata och de stickspår man låter susa omkring i huvudet under en dag. Förhoppningsvis kunde detta leda till att utröna om jag befanns klyftig nog att koppla ihop denna insamlade data med annat material och andra studier.

Och därmed kanske lyckas dra vissa slutsatser.

Om mig själv.

NÄR JAG STOD i duschen dagen innan minns jag att jag tänkte på den typ av kartong man ser personer bära med sig ut från kontoret när de fått sparken i amerikanska filmer. Det är alltid en exakt likadan kartong, samma storlek, lock, stansade hål på kortsidorna att bära i. Och personerna tycks aldrig ha – oberoende om de varit anställda i sex veckor eller trettiosju år – fler personliga tillhörigheter att ta med

hem än att de ryms i den där kartongen.

På vägen mellan badrummet och sovrummet för en snabb bild av ett flickansikte förbi, bokstäverna i ett namn, följt av en pilsnabb och flyktig förnimmelse av förföljande sorg, ånger, skam och ångest.

Något jag sagt. Eller gjort. Eller båda.

Någon som fått det sagt till sig. Eller gjort mot sig. Eller båda. I en svunnen tid då jag var för ung för att förstå hur illa sådant kunde träffa, eller redan för avtrubbad

vinter. Hon bär en grön skidjacka och står med ryggen mot portdörren och liksom håller upp den för en grannfamilj på väg in. Mannen i familjen skvätter lite nyfallen snö från sin handske, på skoj, i ansiktet på mamma.

Jag förstår inte vad som händer och blir rädd. Och minns att jag också blir rädd av att se min mamma bli brydd, se hennes osäkerhet för hur hon skulle tolka och förhålla sig till situationen.

JAG PARKERAR BILEN PÅ GATAN UTANFÖR JOBBET. OCH KOMMER PRECIS ATT TÄNKA PÅ IRONIN I ATT SMÅSTADENS RACER-STJÄRNA VAR TILLSAMMANS MED SKROT-HANDLARENS DOTTER.

och inkapslad för att kunna bry mig om en sådan sak.

Tanken sekundsnabb, ilningen genom nerverna likaså. Innan jag nått tröskeln är det över.

I trappan ner ser jag plötsligt framför mig mamma som ung, säkert inte 30 år gammal, i ett minne från Prästbolsgatan. Det är

MANNEN PÅ SÄTET bredvid mig går på toaletten. Jag får lägga skrivdon åt sidan, sitta i dötiden innan han är tillbaka och försöka vara kvar i tanken. Märker att jag blir svårt irriterad. Han kommer tillbaka. Jag fortsätter mitt osynliga experiment.

I bilen in mot stan finns den där balkongen i New York framför ögonen igen,

höjden, räcknet, utsikten och den där hisnande galna, lite farliga känslan att man kanske ska slänga sig över räcknet för att motbevisa allt och alla att man verkligen kan flyga.

Stationsindelningen och bordsnumren från stora matsalen på Frimurarhotellet dyker sedan plötsligt upp i bussfilen, lika tydligt som om jag stod vid bongmaskinen och hörde Miklos komma upp för trappan med fullastad back och sjunga samma sång han sjöng varje dag, upp och ner för den där trappan mot kök och kallskänk: "För jag tjänar ganska very nice med dollars varje dag, på farmer Johnsons factory fabrik".

Ett av barnens ansikte vid en viss ålder.

Motivet i ett fotografi på en vägg i Madrid.

En gång ägde jag en svart skinnkavaj. Hade den inte hängt ytterst av jackorna i hallen hade inbrottsjuvarna tagit en annan jacka och lagt

överst i Ikea-påsen som de bar ut videon och vår elektriska skrivmaskin i.

PING. SÄKERHETSBJÄLTEN PÅ, landning om tio minuter, stolsryggarna ska rätas upp och handbagage läggas i utrymmet ovan eller ställas under stolen framför.

Varför är jag ibland så lågintensivt irriterad på människor? Och hundar.

Och människor med hundar.

Jag parkerar bilen på gatan utanför jobbet. Och kommer precis att tänka på ironin i att småstadens racerstjärna var tillsammans med skrothandlaren dotter, när en polisbil svänger in från en mindre gata i lugn fart men precis när den passerar mig slår den på sirenerna, vevar i gång blåljusen och trycker gasen i botten och far rakt igenom korsningen.

När jag sätter nyckeln i dörren till jobbet får jag annat att tänka på. ☺

RENA LAKAN AMEN

Vi hjälper människor ur hemlöshet, ett steg i taget. Att erbjuda något att äta, tak över huvudet eller ett samtal är vårt sätt att uttrycka tro. Du får såklart tro vad du vill, men håll med om att alla är värda en andra chans.

Swisha till: 900480-5 skriv: Hemlöshet
Smsa: "Hemlöshet" till 72901 för att skänka 50 kr
PlusGirokonto: 900480-5 skriv: Hemlöshet

Läs mer på fralsningsarmen.se/hemloshet

Innan Bengt Pettersson började sälja Situation Sthlm samlade han burkar sex timmar om dagen. Vid den här bänken i Viksjö i Järfälla tog han alltid en timmes läspaus på sin långa runda.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

MIN PLATS

Jag samlade burkar i två år, var ute sex-sju timmar om dagen och gick i tre mil. Började i Jakobsberg och avslutade i Bromma Blocks. Jag tog alltid en paus på den här bänken innan jag gick vidare till Jakobsbergs gymnasium. När eleverna haft lunchrast finns det alltid många tomma Red Bull-burkar där. Det är mycket logistik och man lär sig efter ett tag var det finns burkar och inte.

Jag har själv gått på Komvux vid den skolan, läste in gymnasiet. Efter nian började jag jobba direkt, med smide. Det höll jag på med i lite drygt 30 år och skulle gärna jobba med det igen.

Här på bänken brukade jag läsa böcker. Har alltid läst mycket, tycker att det är avkopplande. Just nu läser jag Jack Du Brul av Clive Cussler. Det är en thriller som handlar om firman Bolaget. De har ett gammalt fartyg och gör uppdrag åt USA. Ett mission

impossible. De ska helt enkelt rädda världen. Jag läser åtminstone en bok i veckan, ibland två. Lånar på Järfällas bibliotek och försöker variera mig ganska mycket. En av mina favoriter är Adler-Olsen, en dansk deckarförfattare. Jag gillar också Guillou, för att han gör så mycket research och hans böcker stämmer med verkligheten.

Jag växte upp i Jakobsberg och har nästan alltid bott här omkring. När jag hade min senaste lägenhet saknade jag pengar till en hyra. Jag bad soc om hjälp men det gick inte och jag vart av med lägenheten. Jag hade fått ett nytt jobb, men jag tyckte att om jag inte har nånstans att bo kan jag inte ta ett jobb heller – då sket jag i alltihop. För att få ihop till käk började jag samla burkar. Nu bor jag i ett plåtskjul. Det är isolerat och har el, så det är beboligt. Och sen en och en halv månad tillbaka säljer jag Situation Sthlm i stället för att gå min runda. 📍

Stor osäkerhet inför den drogfria sexualiteten

– Ny studie om kvinnors erfarenheter

KARIN MALMHAJN

KVINNOR, SOM TIDIGARE har varit beroende av amfetamin eller heroin, känner en stor osäkerhet kring hur de ska hantera sexualitet i den drogfria världen. Det visar en studie, vid Göteborgs universitet och Malmö högskola, om ett ämne som hittills varit relativt utforskat.

– De flesta vi har intervjuat känner sig väldigt osäkra på hur den sexuella praktiken som drogfri ska se ut. De har annorlunda erfarenheter och är osäkra på vilka spelregler som gäller – de är rädda för att göra fel, säger Anette Skårner, docent i socialt arbete, som har gjort studien tillsammans med professorerna Bengt Svensson och Sven-Axel Månsson.

Hälften av kvinnorna har tidigare haft amfetamin som huvuddrog och den andra hälften heroin, vilket har haft olika inverkan på deras sexliv. Sexualiteten är förstås komplex, men generellt beskriver de att amfetaminet har en stimulerande effekt, ger bättre självförtroende och får dem att släppa på hämningar.

– När de blir drogfria är det en ambivalent upplevelse, å ena sidan kan de ha en känsla av att sex var bättre förr, men också att den upplevelsen är skamfylld. Att man uppfattar sig som skadad eller att man har fått en snedvriden syn på sexualitet.

De som använde heroin beskriver att sexlivet tonades ner och ibland försvann. Lusten tynade, de kände inte mycket fysiskt och det var svårt att få orgasm. Det var heroinet som var själva upplevelsen.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

”När jag inte var påtänd måste jag för dåligt för att ens tänka på sex, när jag var påtänd måste jag för bra för att ens tänka på sex.”, berättar en av kvinnorna i studien.

Det är en mansdominerad värld som har lett till att flera känner en misstro mot män. Några har också erfarenhet av prostitution vilket påverkar hur de ser på sexualiteten. **Hur hanterar kvinnorna den sexuella osäkerheten vid drogfrihet?**

– Det mest påtagliga mönstret är att de drar sig undan och lever ensamma. Ett annat sätt är att hitta en partner som har haft problem med sin sexualitet eller som inte ser sexualiteten som så viktig, säger Anette Skårner.

Några har levt i destruktiva relationer och säger att de nu vill ha en relation som bygger på vänskap istället för en stor passion. De flesta lever i en relation med en partner som också har använt droger.

– Det här blir en slags gemensam issue, kan man säga.

För också männen känner en stor osäkerhet, visade en studie av samma forskargrupp från 2014.

– Men osäkerheten ser olika ut. Hos männen finns det en rädsla att inte vara potent. Den presta-

tionsorienterade sexuella praktiken, med en heteronormativ pornografisk karaktär, som framförallt finns i amfetaminkulturen, har gjort att de är rädda att inte längre kunna leva upp till den typen av maskulinitet. Men där finns också en skam över vad man varit med om, säger Anette Skårner.

När osäkerheten hos männen framförallt handlar om potens, handlar det hos kvinnan mer om attraktion och synen på sina kroppar.

– Det här diskuteras knappt i de behandlingsprogram som de deltagit i. Inom tolvstegbehandling nämner flera uttrycket: ”byxorerna på det första året”, men avhållsamheten förklarades aldrig för dem. Den förklaring vi får är att man ska koncentrera sig på att jobba med sig själv, men jag har svårt att undgå en idé om att det finns något väldigt moralistiskt i detta, säger Anette Skårner.

Om sexualitet tas upp inom behandlingen så ligger fokus på det negativa, som risktagande, prostitution och sexuella övergrepp.

– Att tala om sexualiteten som en positiv del av livet och hur det är att ha sex utan prestationshöjande droger, eller om den förlorade sexlusten till följd av medicinska substitutionspreparat, är däremot sällsynt. Många klagar på att de inte har fått den hjälpen.

MARIA HAGSTRÖM

Musketörerna: "Alla i utanförskap – organisera er."

EN INTERVJUSTUDIE INOM Stockholms stads projekt "Det tredelade föräldraskapet" visade att barn som har blivit omhändertagna tycker att det vore skönt om mamma och pappa hade någon att prata med – det skulle minska deras oro för föräldrarna.

Musketörerna i Rågsved har jobbat med människor i utanförskap i tio år. Enligt dem blir det allt svårare att ta sig tillbaka via snåriga byråkratiska system. Det är inte enkelt att förändra rådande förhållanden, men det blir lättare att göra det tillsammans. Därför uppmanar de människor i utanförskap, anhöriga och närstående att organisera sig och därmed på egna villkor kunna driva viktiga frågor och hävda sina rättigheter.

– Vi har länge lotsat och guidat människor och har sett att de har svårt att göra sina röster hörda. Deras röster är viktiga i ett demokratiskt samhälle, säger ordförande Michaela Sjögren Cronstedt.

Därför har Musketörerna samlat sina erfarenheter och lärdomar, samt alla nödvändiga blanketter, i en låda: Musketörernas start-kit. Här finns enkla verktyg för att starta upp en egen förening och en steg-för-steg beskrivning för hur man utför en omvärldsanalys, bland annat.

– Vi beskriver där vår metod på ett enkelt sätt och guidar människor som vill starta en förening, såsom vi har gjort. Ju fler vi blir som organiserar oss desto lättare är det att uppnå förändring, säger Michaela Sjögren Cronstedt.

MARIA HAGSTRÖM

220 000

personer försöker kontakta Självmordslinjen under ett år. Bara en av tio kommer fram.

Självmordslinjen, som personer med självmordstankar kan kontakta via telefon 90101 eller chatt, har varit i gång i över ett år. Behovet har visat sig vara stort och bara ett av tio samtal kan tas emot. I dag finns drygt 200 volontärer, men för att ta emot alla samtal skulle det behövas 540 volontärer, och kosta 4 miljoner per år.

Bara bra film - TriArt.se

► SE DEN ONLINE NU!

Monalisa Story Jessica Nettelbladt

► SE DEN ONLINE NU!

Mustang Deniz Gamze Ergüven

► PREMIÄR ONLINE 4 NOVEMBER!

En vansinnig idé Robert Guédiguian

► PREMIÄR ONLINE 28 NOVEMBER!

Querelle Rainer Werner Fassbinder

Klicka in på TriArt.se för garanterat bra film. Din filmvän på nätet.

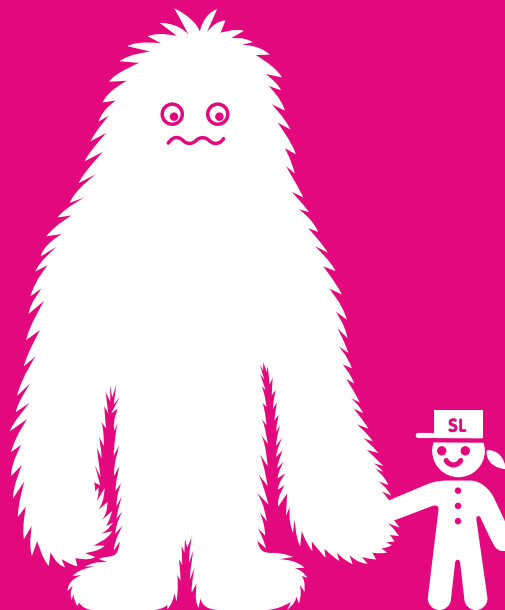

Tips från
SL!

TRYGGARE RESA!

Alla ska känna sig trygga när de reser med oss, oavsett vem man är, vart man ska eller när man åker. Därför vill vi uppmärksamma dig på vårt trygghetsnummer 020-120 25 25. Trevlig resa!

TILLSAMMANS FUNKAR ALLTSAMMANS!

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Varandras händer

● Vi är ett släkte som fick en hel vacker planet, men saker förändras å snart är vi en liten grupp som tror, hoppas å framför allt vill få leva klart. Så vi sitter nästan bland ruiner och nerbrända hus. Människan är på väg att utrotas

Men så kom solen fram å vi förstod! Helt tysta så tog vi varandras hand som om nån hade gjort oss till radiostyrda dockor.

KÄRRAN

Skulden

● Tanken på att människan är en primitiv humanoid, biologisk symbiotisk individuell och utvecklingsbart intelligent är väl riktig. Rent ut sagt, vi är samverkande i gemensamt nyttjande mellan vän, maka, make samt att verkligen acceptera varandra ömsesidigt. Vi är införlivade enligt inläring i vår plats i tillvaron, men vem vill att min plats i ordningen är ej själsligt rätt.

Att bo en trappa på källarplan? Vart tog min andra halva vägen!

KAPINJUS

Sanningens ord

● Evig tid att existera, för alltid min tid. Alltid evigt kär i dig. Sanna dig, jag sannar mig.

KAPINJUS

Hund

● Svansen som sprider så fina vibbar, ner när osäkerheten och rädslan tar över, upp när du är glad och tassar runt med positiva tankar. Nosen, som när du så många gånger har satt dig på min tidningspåse efter att du fått en matbit. Du är en hund, människans bästa vän. Ögonen som säger – "jag förstår vad du pratar om men kan inte svara, mitt ord-förråd är tyvärr ganska begränsat. Kan du vara så snäll och krasa lite där bakom öronen, det kliar som tusan, å tusen tack."

LIVINGSTONE

30 år med musiken

● Det hela började med att jag som 13-åring fick min första akustiska gitarr, en Landola för fyrahundra kronor – utförsäljning på Almaterials överskottslager i Kolbäck. Jag började på ABF:s nybörjarkurs för gitarr. Sen på vårterminen ställde jag och två vänner upp i skolans Ställ Upp-tävling i aulan på Lindboskolan i Hallstahammar med Iron Maidens "Run to the hills".

Vi hette The Målbrotters och det lät ju som namnet antyder. Vi gjorde bort oss totalt, eller rättare sagt jag. Jag hängde med dom 16 första takterna, sen stod jag där som ett K och skämdes inför alla i årskurs nio. Efter det funderade jag på att lägga gitarren på hyllan men av någon anledning fortsatte jag, förmodligen tack vare min klasskamrat Petri Aho.

Tre gitarrkurser till på ABF, en fortsättningskurs, en för klassisk gitarr och en som hette "Lär dig spela rockgitarr", på vardera sex månader. Sen

startade Jag, Jani och Mattias K. mitt andra band, Crupp (1990 – 1995). Vi spelade in tre demo-kassetter och spelade under dessa år på diverse små ställen i mellansverige. Sedan flyttade jag till Skåne – kärleken är blind. Där startade jag Sentimental Shit, slutresultat en demo och tre spelningar, varav en i Köpenhamn. Det varade i cirka ett år. Detta år träffade jag också Mathias Dacke och vi skrev låten "Carolyn" tillsammans men vi hann aldrig spela in den för Mathias dog i en överdos endast 28 år ung.

Jag tappade åter lusten att hålla på med musik men jag träffade Jan Dexhake och vi skrev låten "Swenssons". Under det året spelade jag och några medlemmar ur Sentimental Shit också in en juldemo.

1998 var det dags för ett nytt band, Meskfross. Resultat en demo och två spelningar, det fungerade helt enkelt inte. Trummisen gick på heroin, jag söp och basisten byggde Lego.

Sen blev det ett längre uppehåll, jag skrev låtar och spelade hemma och på gatan ibland. Elva år senare spelade jag in "Carolyn" och "Swenssons" och hade flyttat till Stockholm 2005. 2007 blev det ett studionprojekt som gick under namnet T.N.N.N. där jag skötte allt utom trummor och dragspel.

Året därpå samlade jag ihop Crupp igen, alla utom trummisen som precis fått tvillingar, min systers son Henry ställde upp bakom trummorna. Det var 13 år efter att vi senast spelat ihop. Resultat en cd med namnet *We're not from Mississippi*. Vi tryckte upp ett trettiotal skivor som vi mer eller mindre delade ut gratis – det rann ut i sanden.

Ett par andra project har varit "S.F.B.", Shit for Brains, "Floor Nr. 4", Sätra våning 4 och "Blå Huset" i Järvsö.

I skrivande stund jobbar jag på ett nytt Crupp-alster. Vi får väl se.

MARKKU

Skillnaden

● Vänskap kontra kärlek, du vet min vän, vi vet. Skillnaden finns inte. Det finns bara en Pandoras ask och nyckeln till den, en gåtfull mystisk liten ask till alla som har ett öppet sinne och gott hjärta kan få nyckeln till.

Att öppna asken och få både vänskap och kärlek.

LIVINGSTONE

Ytterliggare uteliggare

● Ytterligare en uteliggare.

Välbärgad eller tiggare.

På ett härbärke eller på ett lyxhotell, med tak över huvudet eller bara ett regnställ.

Levande eller lik,

på en fin restaurant eller nergånget gammalt fik.

Regn eller solsken.

På ett privatsjukhus eller kvar med bestående men.

MARKKU

Närmare sommaren

● Vaknar av att klockan ringer och sluter ögonen igen. Sonens mamma ringer för att höra om jag har gått upp. "Visst", svarar jag och klockan ringer igen. Tar tunnelbanan till S:t Eriksplan, vill sova i stället, krypa in under täcket och låta världen och livet gå förbi. Hösten är ingen mental boost.

Jag är trött.

Vi är nog trötta lite till mans nu när mörkret härskar över ljuset igen. Vi ser inte på varandra på samma sätt som vi gjorde för några månader sen då det var varmt även på natten.

Trots det råa vädret och tröttheten trivs jag. Det är vackert och jag har turen att få vara svensk, turen att få leva i ett relativt demokratiskt land. Det kunde ha varit värre. Jag har möjligheten att ändra på min situation och jag har ett täcke att dra över huvudet när jag ska sova. Drömma om dig, om det som kan bli, om det jag önskar, om det jag kämpar för. Och det är en dag närmare sommaren.

JACK SATANIOS

JOHAN BÄCK

Motivet i tavlan är från ett fotografi av konstnären själv. Johan Bäck är tolv år på bilden, tagen av hans pappa en sommardag i Karleby i Finland. Delen av ett hus man ser i bakgrunden är en sjöbod, inte huset de bodde i. Johan Bäck's pappa var också konstnär, "jag har ärvt min talang av honom".

Den lite jobbiga tillvaron

● En tjej jag känner mycket väl har överlevt ekonomiskt på att sälja småsaker till loppmarknader, pantsatt vid åtta tillfällen något värdefullare saker till pantbanken. Saker hon vill ha tillbaka skulle hon betalat i slutet på mars, i början och i mitten på april tror jag det var, innan det går till tippen eller försäljning.

Det fanns inga pengar så de "finare" sakerna is gone by the wind.

Hon har amputerat höger underben för ett år sedan, sitter alltså i rullstol. Fick kompartment-syndrom i höger hand och underarm för tre år sedan på grund av diabetes. Kan alltså inte röra höger hand eller fingrar, låg fem månader på SÖS då, det förvärrar saken då hon är högerhänt. Hon lever sedan tio år

tillbaka på under existensminimum, då hon fick kronisk pankreatit, hon låg i ett halvår på SÖS då.

Blivit bestulen ett tiotal tillfällen sedan hon blev satt i rullstol. Det finns väl inget hotfullt alls att sitta i rullstol. Speciellt inte med en fot och en fungerande hand. Blev för ett par månader sedan nästan våldtagen i ett skogsbyn.

Nåväl.

Hon har blivit erbjuden mat av färdtjänstakarna vid ett flertal tillfällen, hon har försökt sälja kläder på nätet utan framgång. Detta trots att hon har ont, nervsmärta i hela handen och foten hon tagit bort. Hon har ont varje dag, varje timme, varje minut och varje sekund. Hur orkar hon?

Hon är jag.

Men det finns en strimma ljus i tillvaron också. Jag har börjat sälja en mycket bra tidning, Situation Sthlm. Att behöva kliva upp varje morgon, klä sig, lägga på sig lite smink är jobbigt men nyttigt för självvärden, speciellt när man har varit sjukskriven så länge.

Det är även intressant att studera hur olika människor skiljer sig åt, den korta stund man möter dem, speciellt de som inte är intresserade av att köpa tidningen.

De flesta är artiga och trevliga, men det finns surkartar också – "nej fy fan", "aldrig". De som bara slänger en blick som säger "dra härifrån, du stör mig". Jag blir ofta tårögd av sådana så kallade möten. Men så torkar man tårarna och ropar återigen "Bästa tidningen, Situation Sthlm".

ELENORE NORDLUND

Enkel

● Folk säger med ett flin:
– Ha! Du får väl jobb på fem minuter.

Asch, jag blir full med ett grin.

– Vadå, jobb på tio minuter?

Lägenhet på femton minuter?

Ha! Ironin i mitt huvud tjuvar.

– Ja, du kan väl fixa allt.

Jovisst tillbaka till samhället vore ballt.

Men i dag är det 2016 och samhället är jävligt kallt.

Rätt skoj, folk tror att det går så lätt.

Men utan jobb, utan lägenhet och utan pengar blir man inte mätt.

406

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Ett rum

● Köket ligger bredvid
Rummet är stort
å förstås en toa, wow
Det ekar
Sitter i ett av hörnen å blundar
Mitt slott
Det mörknar
Trött
Sover på golvet
Sängen är för tillfället gjord av
kuddar och filt
Plötsligt kom känslan,
vem ska jag säga God natt till?!
Vaknar på muggen
öka, duscha
Nej, krig, vägglöss
Går ut, skiter i att låsa
Jag e prickig
Dom visste
å jag e white trash

KÄRRAN

Fjäril och maskros

● Du flög till mig med dina
stora, vackra och prickiga vingar
någonstans från Tantolunden
tror jag.
Trodde att du var en dagslända,
du stannade och satte dig bredvid
mig. Sex år har gått och du flyger
än i dag med mig på Söders
gator och Tantolundens stränder.
Jag som en maskros hade fått
en vän för livet.

LIVINGSTONE

Tufft för fötterna

● Jag behöver gå till en
läkare med mina fötter. Jag
har ju fötterna kvar efter allt
vandrande. 65 år är mina
fötter och har hängt med
hela vägen.

Nu behöver fötterna
hjälp. För det samlas vat-
ten i dem. Jag måste ha
fötterna att gå på och sälja
Situation Sthlm.

Varje dag räcker inkom-
sten till mat för tre personer.
Om jag tar ledigt och går till
doktorn så tar det en dag,
en dagsinkomst går bort
och då blir det inte någon
mat på bordet den kvällen.

Jag har inget skydd som
täcker det inkomstbortfal-
let, ingen sjukkasse eller
skydd alls. Om jag blir sjuk
flera dagar får jag ligga
och svälta i stället för att få
mat. För att bli frisk måste
man äta, utan mat blir det
bara värre. Därför fick jag
prioritera och då väljs läkare
bort och det gör livet till en
katastrof.

Med värk och pina. Det
har gått en månad med
värken utan läkare. Vi är tre
som är beroende av att jag
säljer tidningen ensam. Jag
är inte ensam utan de mina
skulle få det svårare med

ekonomin om jag faller bort.

Jag kämpar dessutom
med en obotlig cancer,
lymfom. Dessutom har
jag angripna lungor. Ändå
försöker jag prestera så
mycket jag kan med att
sälja Situation Sthlm. Jag
har inga resurser utöver
det jag får ihop under en
dags försäljning av Situation
Sthlm.

Jag vill tacka alla som
köper tidningen av mig,
Tommy, som säljer vid
Slakthusområdet, Globens
Systembolag.

Visserligen blir det en
bira eller två, men jag blir
inte full eller otrevlig. Men
det gäller att stå ut. Lite
njutning av livet vill jag ju
ha. Solen säger "Drick mera
din gamla gubbe" men jag
blinker åt solen och säger
"Jag vet min begräsning, din
brännande utsugare solen.
Skratta åt mig och nu ska
det bli varmare, har du känt
det?" Så blir det en tävling
mellan solen och mig. Det
är rena törsten solen utsät-
ter mig för. Nåt måste jag ju
ha att skylla på.

TOMMY

TIDNINGSFÖRSÄLJARE
SYSTEMBOLAGET GLOBEN

JOCKE SÅBOM

Den svenska modellen

● Mat, boende, medicin och vård. Det borde vara
det primära, inte en bulle, eller har bullen blivit den
svenska modellen?

JOCKE SÅBOM

TEKNIK- INTRESSERAD?

Välkommen till ett fastighetsbolag där tekniken är livsviktig

Läs mer om våra lediga jobb på www.locum.se/arbete

locum.
VÄRDEN FÖR VÄRDEN

Faller genom tiden

● Han sa: "När månen talar skälver marken och känslor virvlar likt en orkan". Jag sa: "Men när solen sjunker öppnas den, och trots att jag är fri som faller, är fallet desto djupare."

Mina steg är tunga och marken öppnas, fallet är outgrundligt. I timal jag faller, tillsammans med tiden, tills jag ser min spegelbild skymta i vattnet nedanför... Han sa: "Friheten är att få mina ådror att frysa då jag ropar det till dem". Jag sa: "Frihet är att falla, men när fallet är mitt".

Total frihet är väl att känna att man lever, få känna sin inre näktergals sång. Men när frihet styr och får leka fritt, om du faller då och månen

skälver, så är ingen där och tar emot din tunga kropp. Och deras lögn gör dig tyngre, en hjälpsam hand som dras bort. Allt kan de ta ifrån dig, medan marken skälver och tidvattnet stiger likt grönsprakande hav. Och ingen mark finns då längre under fötter "för du har själv valt att falla", det var deras ord.

In igenom tidsrummets virvel-dimma, du kommer höra trummor slå. För om dimman kommer falla, så skulle du falla likaså. Inte förrän jag nått ett bottenlöst havsdjups mörker vaknade jag. Nynnandes på toner från en annan tid. Men tonerna bildade sandkorn, som blev till havets

öken. Och en dag nådde jag ytan, för där på de oönskades strand fanns du, och tiden hade hunnit ikapp. Inget mer outgrundligt fallande, nej.

Nu är det du tillsammans med friheten som lockar mig. Skuggorna skymtar och försöker kräla ur alla hörn. Men jag står nu med fötter på jorden, och tyngden har lämnat våra axlar. Jag ser månens silverglänsande strålar färgglans så som ögon såg dem en gång. Vi kommer aldrig falla, så länge jag får känna värmen utav din puls i min hand. Månens strålar talar till mig och säger: "Om man ska falla, kanske det är bäst att falla fritt."

E.S.

Låt andra leva

● Lev ditt liv och låt andra leva, sluta klaga och överdriva. Visst, han har inte kunnat jobba, vilken tjänst kan du erbjuda?

Du är snygg och rik men du lever på kritik Skillnaden mellan dig och han, han föddes långt från stan och svag från första dan.

Du får flyga till USA, han får varken pass eller visa. Du kör en ny bil, han plankar en gång till. Klyftorna är redan för stora. Han har inget att förlora.

Rösta på det du vill ha, njut av egon på spa. På kontor räknar du kronor. Han pantar burkar och flaskor och super för att inte frysa.

Du sover i din lyxiga villa, han kommer inte ens in på härbärge.

Du blir hämtad med limousine, han får nyktra till i fyllecell. Du pratar svenska och engelska som han inte kan behärska. Skillnaden mellan er är stor du har allt, men han har inga skor.

Du går med din kamera, vad har du att rapportera? Missbruk som tagit livet av flera eller att en tiggarens iphone är dyr?

Du är van vid att kritisera, se på dig själv och fundera. Lektelefon får han inte ha hans mobiltelefon är värdelös som dina omdömen om en hemlös.

Fräscha kläder får han inte ha hoppas du upplever hans dag. Livet kan vända upp och ner du behöver lära dig lite mer. Dina hastiga och elaka kommentarer har skapat dessa försvarande rader.

Lev ditt liv och låt andra leva. Sluta klaga och överdriva.

MIKAEL S.

Laddat med löp

● När jag gick igenom en byrålåda så låg alla löpen där och jag ville inte slänga dom. I byrålådan ser man dom inte, då tänkte jag att lilla toan används väldigt sällan så vad fan, där provar jag att sätta upp dem. Men efter ett par löp så tog häftpistolen slut och så förblev det i ett halvår tills jag kom ihåg att köpa klamrar. Sen gick det undan, blanda och ge.

Jag tog och häftade upp löpsedlarna i den ordning dom låg i lådan, men Dylan-löpet är det bästa löpet av alla tycker jag. Det är det man minns, det sticker liksom ut eller hur kära läsare.

LASSE SONNEBERG

LASSE SONNEBERG

En säljares betraktelser

● Lördag i september.

Trångt med folk från båda hällen av gågatan. Ovanligt lite folk med skramlande kassar vid Bankmaten. Inte sett till någon stammis, det var längesedan. Men som vanligt kom någon blarig typ och sluddrade nåt ohörbart och sen släntrade vinglande i väg. Jag hade köpt bokpaket, hade tre kvar, dem sålde jag i dag. Den ena betalade med swish, fick också två vanliga tidningar sålde så jag var väldigt nöjd.

Det brukar komma förbi en clown som gör ballongfigurer och det gjorde han i dag med. En som ser ut att vara gravt funktionshindrad kom också slamrande med sin mugg. Har sett honom på ett ställe för hemlösa, utan

träben och käpp, gående helt okrokt.

Många med rullväskor kommer ofta förbi, och föräldrar med breda dubbelbarnvagnar. En tysk skara kom och frågade om vägen men jag kunde inte tillräckligt med tyska för att svara, och de kunde knappt engelska.

Söndag i september.

Sitter och ropar ut tidningen, tjej med vargmössa kommer förbi, jag har också en men med ögon och nos och inga tassor. Verkar ha varit nåt på SF bio då många barn kommer förbi med ballonger med det märket på. Det dammar en del från bilarna som korsar gågatan på ena sidan. Brukar gå sämre att sälja på söndagarna då Systembolaget intill är stängt. Jag får bara en tidning såld, precis innan

jag ska packa ihop. Det kan vara lång kö utanför Bengans skivor när det är signering där, men det är alltid på lördagar i så fall och den affären har mindre lokal nu.

Ibland kommer folk, speciellt barn, och sätter sig på stenlejonet bredvid mig och föräldrarna fotar dem då. Även vuxna utländska turister gillar att fota varandra så. Ibland kommer ett gäng Hare Krishna förbi sjungande och spelande, det är alltid trevligt och vi brukar nicka igenkännande åt varandra.

Är väldigt glad att jag kommit i gång med skrivandet och säljandet igen. Vet inte, men det är lite beroendeframkallande att göära detta."

STEFANIE MONACO

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Otillräcklighet

● Att vilja men inte kunna vara snabb i repliken: det rappa svaret kommer efter två dagar.

Ha omdöme: bli lurad av fagert tal fast det är helt genomskinligt.

Kunna sköta ett jobb: ångeststressen gör att man inte kommer ur sängen.

Ett under att man har överlevt.

KERSTI

Fredagsreflektioner

● Nytt nummer med komikern Soran Ismail. Blåsig och har även ett bokpaket med mig denna gång.

Tog ut allt jag skrivit för i tidningar då det blir mer lönsamt. Jag lämnade en förbeställd och betald tidning till en väninna. Jag vet en i personalen på boendet som kommer att köpa en tidning med. Det kommer då och då någon förbi med färgat hår till exempel lila rosa, illrött eller grönt, det tycker jag ser häftigt ut. Jag har haft någon slinga med färg men funderar på att prova i hela håret.

Jag har ju egentligen ett fint silvergrått hår numera, vilket jag blonderade lagom till min födelsedag nyligen. Jag hade rätt långt hår tills jag lät klippa det halvkort, jag blev trött över att det hängde ner i maten och så.

STEFANIE MONACO

Allt jag sa

● Sommaren lider mot sitt slut, hösten är påbörjad.

Skall jag på ålderns höst sitta fint för att jag inför dig teg.

Eller beror det på allt jag sa?

KAPINJUS

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM

@situationsthlm

JARMO HEISKANEN

Tre musketörer

● Vi är dom tre musketörerna från Blueberry Hill... Vi är bäst på att grilla, dricka bira, umgås, ha roligt, skratta, ramla av stubben och lite till. Planka på tåg och bussar, visa ändan för aina, sitta bakfulla vid Fontania, fastna med fingrar i askkoppar, bli attackerade av brevlådor och varuvagnar, ramla baklänges på trottoarer... tvätta jeansen i Mälaren, fiska röding och annan fisk utan spö. Vi är bra på allt detta och ännu mer därtill. Vi är dom tre musketörerna från Blueberry Hill. Åka plingplongtaxi, få sova på statens gula madrass.

Få bojor på höger och vänster tass. Skrämma elaka kärringar och fula gubbar. Be folk fara åt h...e som frågar oss efter subbar. Såna bjuder vi gärna på kroken, så dom undrar "vem fan är den där token?" Tänk att vi kan allt detta... men vara lydiga Svensson, le fint och sitta still, det är precis det svenska staten vill. Men vi är tre stolta musketörer från Blueberry Hill. Blueberry Hill är Kusens Backe i Södertälje.

MAGDALENA 407

Gitarrkurs

● Gick nyligen med i Ångestföreningen och i deras medlemsblad stod det om en gratis gitarrkurs. Jag kastade mig in i datorrummet och anmälde mitt intresse, fick ja och hämtade ut en av mina två akustiska gitarrer som förvaras på pantbanken (jag har även en elgura där).

Denna är rosa med silverglitter på och har en ring av rosenknoppar runt ljudhålet. Även fodralet är rosa, den heter Gypsy Rose och är i 2/3

storlek, den fanns även i lila och vitt.

Alla sa "oj" när jag tog fram den på kursen, även karlarna. Vi var två tjejer och fem karlar, alla med nylonsträngade gitarrer. Det var två kunniga, två halvkunniga varav jag är den ena och resten var totala noviser.

STEFANIE MONACO

Vi fick lära oss tre ackord, ciss, fiss, stämma gitarren efter gehör och låten "Arrival" som ABBA spelar. Även Mike Oldfield har en lite annorlunda version som är helt instrumental. Ackorden var A, D och G dur. När jag satt hemma och

övade andra gången så spelade jag in det jag lärt mig och lade sedan ut den på Facebook och youtube med sång till.

Min andra akustiska gitarr är svart med femtiotalsmotiv på cowboytjejer och kor, den är mycket färgglad. Den är nylonsträngad men behöver filas i stallet. Elguran liknar en Fenderstrata, lite Beatles-stuk, även den i 2/3 i storlek.

STEFANIE MONACO

Stackars gamlingar

● Depression, ensamhet och desperation gör att många människor tillbringar mycket tid på bingohallar runt om Stockholm. Man koncentrerar sig på att markera siffror på brickorna. Spännig och väntan på vinsten gör att man glömmer sina bekymmer för stunden. Att spela tillsammans med andra och växla några ord med dem gör att man inte känner sig ensam längre.

Desperation på att man ska vinna sina förlorade pengar tillbaka gör att man fortsätter att spela tills man känner sig ruinerad. Det behöver inte handla om en förmögenhet utan att inte kasta sina sista pengar i sjön. Många spelare har fått nog av denna dyra hobby. De vill sluta spela men de kan inte utan hjälp, som alkohol- och drogmissbrukare.

Det finns både äldre människor

och yngre som är drabbade, men jag tycker mest synd om gamla. De som är i medelålder och yngre kan fortfarande springa runt på stan och skaffa pengar genom laglig eller olaglig verksamhet, men vad gör de stackars gamlingarna när de har förlorat allt? Pratar de med sina barn om problemet? Går de till socialtjänsten och ber om hjälp eller ligger de i sängen utan riktig mat och mår dåligt tills nästa pension kommer? Jag tror på det sistnämnda med tanke på att det är skamligt att spela bort pengar, dessutom är de för snälla för att begära hjälp.

Att spela bingo som sänds på tv är inte samma som på dessa hallar som är öppna i nästan tolv timmar om dagen, där man kan spela på skärmar vilket gör att många satsar på flera brickor för att öka chansen till vinst.

DCCO PUBLIC DOMAIN

Man behöver inte oroa sig över att hinna med alla brickor eftersom siffrorna trycks automatiskt. Med andra ord man kan förlora flera tusen på en dag.

Att vara spelberoende är mycket tufft, men att vara det när man är över 70 år som att tillbringa sina sista år i ångest, misär och fattigdom fast man bor i ett av de rikaste länder.

Anledning tills att jag skriver denna artikel är att jag har träffat några av de som hade dödsångest efter att de hade förlorat allt de hade på kontot.

Jag led med dem och tyckte att det hade varit mycket enklare för dem om samhället hade varit engagerade i deras elände. Jag tycker att de skulle ha det mycket bättre om de kunde sysselsätta sig med att måla på glas och duk eller sticka vantar, halsdukar och tröjor som de kunde sälja vidare till bra priser. På så sätt kan de hålla sig sysselsatta och få bättre ekonomi i stället för att sörja förluster och hoppas på mirakel. Hoppas att samhället hittar bättre nöjen och sysselsättning för äldre människor och framför allt att hitta dem som är drabbade för att hjälpa dem.

MIKAEL SIRVIÖ

VILLMAN PRODUKTION OCH CAMBO PRODUCTION

MIKAEL PERSBRANDT
MARIE RICHARDSON

Macbeth

ELLEN JELINEK
CHARLOTTA JONSSON
JOHANNES BAH KUHNKE
JENS HULTÉN
WILLIAM SHAKESPEARE
REGI STEFAN LARSSON

BILJETTER UTE NU
PREMIÄR 19 OKTOBER
BILJETTER: TICKETMASTER.SE
TEL. 077-170 70 70
MAXIMTEATERN.COM 08-30 11 00

MAXIM
TEATERN

» Ibland är det tuffa perioder men det är också mycket glädje. «

Ingrid

Vi behöver fler som Ingrid

Vi behöver många fler familjehem i Sverige idag. Flera tusen fler. Att öppna ert hem för någon ni inte känner är en utmaning för hela familjen. Men det är också en erfarenhet som får alla att växa.

www.attvarafamiljehem.nu

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-545 953 94

Abaton
PRODUKTION AB

ALM

bee

ABF

ARBETARNAS BILDNINGSFÖRBUND

**ANDERS
BODIN
FASTIGHETER**

bergkrantzarkitekter

Acne 艾可尼

APOTEK ♥

betsson

Active Catering
SEDAN 1986

AL
ATRIUM LJUNGBERG

Beving

advokatfirman **Althin**

fonden

Bilprovningen
Din trafiksäkerhet sedan 1963

ADVOKATBYRÅ
Thomas Bodström

AROS WATER AB

BJÖRN AXÉN

advokatfirman **sällnäs**

BokningsBolaget

ADVOKATFIRMAN **ÅBERG & CO**

BOLIDEN

afa
FÖRSÄKRING

ashurst

Bonnier
Fastigheter

COWI

FF Profilreklam AB
www.ffprofilreklam.se

Akademikerförbundet SSR

ASSA ABLOY

BOBY
BOTKYRKABYGGEN

Danske Bank

Flinks JÄRN

HMXW arkitekter

**Akademikernas
a-kassa**

Attendo

Brandkontoret
Din säkerhet. Din trygghet. Din framtid.

DANVIKSHEM

Folkhem

**HOTELL
JOURN**
ett tryggt boende

Alfred Berg
1863

Autoexperten

brunnberg&forshed
ARKITEKTKONTOR AB

JICE™

Fora

HRM
Affärsutveckling
Relationer med affärsförklar

ALLBA

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

**Bräcke
diakoni**

dina Dina
Försäkringar

FOURSIDE

HUMLEGÅRDEN
ett fastighetsföretag i Lansföretagsgruppen

BTH BYGG

EM
EINAR MATTSSON

**FRÄLSNINGEN
ARMÉN**

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF
NORD

Electrolux

Grönsaksballen
Sörunda

BYGGNADS

ELMZELL ADVOKATBYRÅ AB

Capio Geriatrik

ERSÉUS ARKITEKTER AB

H2M

Capio Maria

Ersta diakoni

HAMMARBY IF

CARGLASS
Lagar stenskott & byter bilglas

HANSA PROJEKT

CEDERQUIST

HAMMER & HANBORG

centric

frank ADVOKATBYRÅ

**CHINA
TEATERN**

f Fastighets

HEBA
FASTIGHETS AB

Colly
ETT FÖRETAG I INDUSTRIN

FAMILJEBOSTÄDER

Hertz

**CONFURA
BYGG AB**
www.confurabygg.se

FCG

W

advokatfirman **sällnäs**

BokningsBolaget

ADVOKATFIRMAN **ÅBERG & CO**

BOLIDEN

afa
FÖRSÄKRING

ashurst

Bonnier
Fastigheter

COWI

FF Profilreklam AB
www.ffprofilreklam.se

Akademikerförbundet SSR

ASSA ABLOY

BOBY
BOTKYRKABYGGEN

Danske Bank

Flinks JÄRN

HMXW arkitekter

**Akademikernas
a-kassa**

Attendo

Brandkontoret
Din säkerhet. Din trygghet. Din framtid.

DANVIKSHEM

Folkhem

**HOTELL
JOURN**
ett tryggt boende

Alfred Berg
1863

Autoexperten

brunnberg&forshed
ARKITEKTKONTOR AB

JICE™

Fora

HRM
Affärsutveckling
Relationer med affärsförklar

ALLBA

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

**Bräcke
diakoni**

dina Dina
Försäkringar

FOURSIDE

HUMLEGÅRDEN
ett fastighetsföretag i Lansföretagsgruppen

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

TÄBY

Svenska kyrkan
STOCKHOLMS STIFT

Swedfund

VISION

Svenska kyrkan
VANTÖRS FÖRSAMLING

Wallenstam

Svensk
biblioteks
förening

TL Bygg

Svensk Fjärrvärme

Trona
Patentrådgivning AB

ZURICH

SVENSKT NÄRINGSLIV
CONFEDERATION OF SWEDISH ENTERPRISES

TYRÉNS

Ta en minut!

Tänd ett ljus. Till minne av nära och kära.
I bön och tacksamhet. För egen eftertanke och ro.

Ljuset lyser i mörkret, och mörkret
har inte övervunnit det.
Ur Bibeln, Johannesevangeliet 1:5

www.svenskakyrkan.se/be

Svenska kyrkan
STOCKHOLMS STIFT

SVEPET

Barbro Lundin går i djupled och granskar fotbollens språk i media **sid 59**
 När fotograf **Mark Reary** plåtar klart sover han på ett tak på nätterna **sid 61**
 När landet nu behöver det tar **Pia Sundhage** över som stadsminister **sid 62**

PRESSBILD

MARIA HAGSTRÖM

Osynliga utställningen

OSETT För några år sen åt jag middag i totalt mörker på restaurang Svartklubben på Södermalm. Jag undersökte maten med händerna, försökte trevande räkka saltet till bordsgrannen och fick hela tiden be om hjälp från de blinda servitörerna.

Nu har en utställning som inte går att se öppnat på Gärdet. På **Osynliga utställningen** får besökarna information om omgivningen via hörseln, luktsinnet och genom att röra vid saker, med hjälp av guider som är blinda eller har en synnedsättning, ljudeffekter, dofter, olika miljöer och redskap.

Som seende går det aldrig att helt förstå hur det är att leva utan syn, men för en stund kan vi förstärka våra andra sinnen och prova på världen i mörker.

ULF STOLT

Videologg

YOUTUBER New York-bon Casey Neistat uppdaterar sin vlogg varje dag. Trots tempot gör han ambitiösa, personliga, unika små kvalitetsfilmer med humor och ödmjukhet. Han har i dag över fem miljoner prenumeranter på sitt konto som hängivet följer hans dagliga liv på gatorna i New York och ibland ut i världen.

Två fasta segment återkommer i vloggen – **Mail time** och **Ask me anything** – och de är precis vad det låter som: han öppnar post och svarar på frågor. Casey Neistat har släppt filmer på Youtube i fem år, men det är under det senaste ett och ett halvt året han börjat med sin dagliga vlogg.

Mats och Morgan firar 35 år som band.

JUBILEUM FRÅN GRUNDSKOLAN VIA ZAPPA TILL SÖDRA TEATERN

DE SLOG IGENOM medan de fortfarande gick i skolan. Nu har Morgan Ågren och Mats Öberg spelat tillsammans i 35 år, vilket firas med jubileumskonserter med Mats/Morgan Band på Södra Teatern 15-16 november.

– Mats var bara tio år och jag 14 när vi träffades. Det är inte så att vi spelat varje dag sedan dess, men vi har haft konstant kontakt. Vi har haft otroligt kul ihop och fått spela

med projekt och musiker vi bara kunde drömma om då vi började, säger Morgan Öberg.

Under slutet av åttiotalet turnerade han och Mats Öberg, som är helt blind sedan födseln, med Frank Zappa i USA och de medverkade även på albumet *Zappa's Universe*.

– Det är svårt att matcha det. Jag var bara 20 år då och mottaglig på ett så där ungdomligt sätt som man kanske inte är i dag. Men sen rangordnar jag ju mina och Mats egna skivor och konserter högt så klart. Det är en otroligt mäktig känsla när man kan åstadkomma musik som berör andra.

För några år sedan fick Morgan besök av två trumslagare. De hade rest till Stockholm från Chile bara för att ta trumlektioner av honom.

– Det kändes ju helt surrealistiskt. Det handlar inte om bekräftelsebehov, utan mera att man får ett kvitto på att det man gör kan ha en mening hos någon annan. Man vet ju hur viktig musik har varit för en själv under alla år, så om någon annan kan få ut nåt av det man själv gör så är det ju stort.

MATS/MORGAN BAND kategoriseras som progressiv jazzrock och består även av Gustaf Hielm, bas, och Stefan Jernståhl, klaviatur och gitarr. Kvartetten har bland annat samarbetat med grupper som Meshuggah, King Crimson, Devin Townsend, Bill Laswell och Squarepusher.

Publiken på Södra Teatern kan räkna med ett spelsuget band, några gäst-arter och gasen i botten. 35-årsfirandet inkluderar även ett dubbelalbum, *35th Anniversary Collection*, med de bästa låtarna från karriären.

– Det blev en bra sammanfattning av det vi har gjort. 35 år komprimerat till två och en halv timme!

Vad är det bästa med att spela ihop med Mats?

– Förutom att han är en världsunik musiker så är han även en hyvens kille. Att vi spelat ihop så här länge gör ju att vi känner varandra musikaliskt mycket väl. Detta är förvisso inte alltid till fördel. Man kan lätt bli som ett gammalt par också, där man hela tiden vet hur den andra kommer att uttrycka sig musikaliskt och det kan vara begränsande. Man vill ju bli överraskad också, men fördelarna är så klart fler. Ju längre tid som gått, desto mer har man insett värdet i att vi träffades så tidigt. Jag är nog extra tacksam för det nu när jag ser tillbaka.

DAVID BOGERIUS

**MAN FÅR ETT KVITTO
PÅ ATT DET MAN GÖR
KAN HA EN MENING
HOS NÅN ANNAN.**

Lösning kryss #230

Se förra numrets vinnare på s. 55.

PLUS LÅG LÅG	BASE OCH SVEPET	L	A	REDAK TIONENS	TIPS
S	K	A	L	L	E
K	O	N	T	A	N
K	O	N	K	A	V
L	I	A	N	O	L
V	A	R	K	G	K
A	R	K	O	V	E
B	I	R	E	R	T
E	M	I	R	G	U
T	E	L	L	M	A
H	A	V	R	E	K
K	L	A	G	E	D
Y	T	A	A	S	A
A	S	T	A	M	E
D	A	L	A	R	S

En samling vackra hus, men var är det?
 En samling vackra hus, men var är det?
 En samling vackra hus, men var är det?

"Det är en slags geografisk klassresa. Det är inte ett djupt politisk manifest."

Frida Hyvönen

TEXTER Frida Hyvönen ger 4 november ut sin första skiva på svenska, *Kvinnor och barn*, som innehåller tolvtal berättelser. Inga direkta verser och refränger, utan texten löper likt små noveller genom låtarna.

– Jag gillar att skriva så att det blir en berättelse. När jag tittar tillbaka tycker jag att mina bästa låtar har ett sånt upplägg. Det är min nisch litegrann, min stil.

Skriver du texten först?

– Det är olika, men i de flesta fallen är det en organisk process mellan melodi och text och att melodin kanske kommer av texten och vise versa. Texten måste ha en bra start och så kan jag jobba vidare från det.

Låtarna handlar bland annat om destruktiva relationer, mannen på balkongen som bjuder in den sjuåriga flickan och människor som försvinner in i jobb, depressioner och barnen.

– De flesta uppslagen är från mitt liv eller någon väns liv, men det finns

också fiktiva texter.

En låt är tillägnad Stockholm – Min Stad. Den är en humoristisk låt med rader som "Aldrig varit längre norrut än till Gävle, det är fan inget att skryta om. Nästa steg är att du ber mig säga sju."

– Det är en slags geografisk klassresa. Det är inte ett djupt politiskt manifest men det rör sånt som Stockholms dominans och utsugning av Norrland. Man kan hitta lite bostadspolitik i rader som "Köpte ett hus i Västerbotten för att kunna känna mig rik".

– Den handlar om inomsvensk dubbelidentitet och om en person som, precis som jag, kom från landets norra delar till huvudstaden och ibland har känslan: hör jag hit? Jag får höra "vad gullig dialekt, du låter så snäll när du pratar", inom parentes lite korkad, och "vilka härliga sje-ljud". Av mina 21 år i Stockholm har jag hört det kanske 50 gånger per år, det blir ganska många gånger och då börjar det pocka på att man vill skriva en låt om det. Då kom Min Stad till.

MARIA HAGSTRÖM

Mer Hägersten än North Hollywood

ELLIOTH AXELSSON TRÖTTNADE

på att vara bandmedlem i sjuttonårsåldern. Halva grejen var att gå på stan med en jeansjacka, hardcase och poplugg. Han tyckte att det gick lika bra att "sitta hemma med navelludd och mazariner" och ep-debuterar nu under namnet Elliot med *Jazz For Your Dad*.

– Det är en stöddig och skenhelig titel och ger roliga konnotationer som inte alls stämmer med musiken. Jazzpappor är lena som bomull och jävligt värdiga. Dom skulle betacka sig om de hörde min ep och säga "nej, det här lirar inte" eller nåt i den stilen, säger 22-åriga Ellioth Axelsson.

Låtarna på *Jazz For Your Dad* är inspelade genom mikrofonporten på ett par hörlurar. Spåret "Make Love To Me" bär enligt Ellioth Axelsson vara en återgivning av sexuell frustration men det kan vara en efterkonstruktion.

– Det är framför allt ett försök på en Smokey Robinson slow-space-jam med en ljudbild som är mer Hägersten än North Hollywood. Jag ville göra nåt svängigt som låt på samma sätt som neon lyser.

I vilket sammanhang tycker du att din musik gör sig bäst?

– Den är gjord med ketchup-pasta i magen och bör avnjutas med ketchuppasta i munnen.

DAVID BOGERIUS

liris Viljanens egen flora och fauna

DEBUT liris Viljanens solodebut *Mercedes* släpps 26 oktober. Egensinnigt, vemodigt, vackert och melodiskt, med texter på öst-erbottnisk finlandssvenska. Första raderna i titellåten lyder: "Jag var den enda, den enda som var hemma som fick se när dina ben inte gav nåt mer". Den 8 november öppnar hon för Mattias Alkberg på Södra Teatern.

ULF STOLT

ÅTERVÄNT

Lisa Ekdahl tillbaka på svenska

CHANTEUS Lisa Ekdahl är en av artisterna i "Så Mycket Bättre" som sänds på lördagarna i TV4. Hennes medverkan i programmet har fått henne av spela in musik på svenska för första gången på tio år.

– Inspelningen på Gotland var fantastiskt underhållande. Jag hade så roligt, och hela grejen gjorde att jag ännu starkare påmindes om vad jag älskar med svensk musik. Jag var tvungen att börja skriva igen. Och spela in, berättar Lisa Ekdahl.

Ep:n *Famna jorden* följs av en full-längdare i februari. Den beskrivs som "en uppdaterad best of-produktion från det svenska sextiotal hon inspirerats av".

"Välkommen morgon" sjunger hon tillsammans med Adam Pålsson som spelar huvudrollen i den kommande filmen om Ted Gärdestad.

DAVID BOGERIUS

Värt att lyssna till:

Petter

Skeppsholmen

Uppdaterade versioner av Petters hits, Linnea Olsson medverkar på "Se på mig nu", en av två nyskrivna låtar.

Dungen

Häxan

Efter 90 år kommer filmmusiken till *Prins Achmeds äventyr från Tusen och en natt*. Dungen har inspirerats av filmens häxa på sitt första helt instrumentala album någonsin.

Pale Honey

Real Thing

Hyllade i fjol. Här en aptitretare inför nästa års album. Gitarriff, koklockor och psykedeliska explosioner.

DU VET VAD DEN HETER

25kr

31 OKT-
30 NOV

Använd appen
för att ta vara
på våra bästa
erbjudande!

VI STÖDjer
STOCKHOLMS
STADSMISSION

Välkommen in till
McDonald's® Södermalm!

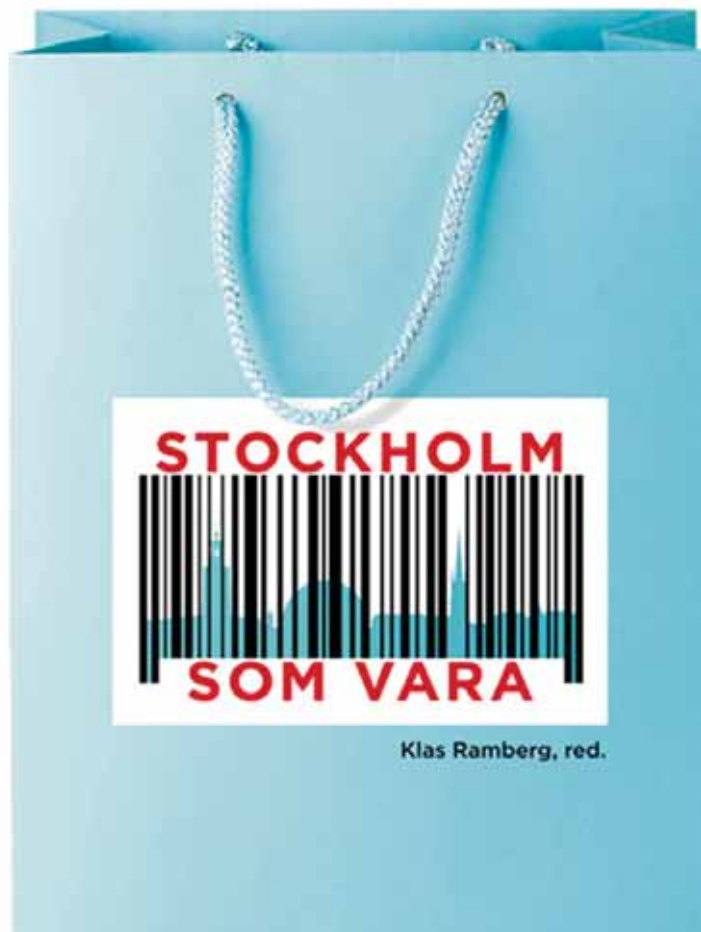

I framtidens stad finns ingen grå vardag.

STADSTOLKNING Finns du med i framtidens stad? Det frågar Mari Ferring, forskare och en av skribenterna i boken *Stockholm som vara*. Hon har sett att när visionen av framtidens stad presenteras digitalt så återkommer ofta vissa karaktärer i stadsbilderna. En av dem är gatumusikanten – en ung man som tycks spela för att han har lust och inte för pengar. Hans närvaro signalerar tolerans, att här får man spela, så länge han inte spelar dragspel för pengar.

En annan är cafébesökaren som visar att det är berättigat att ta en paus i stan. Eleganta unga kvinnor syns ofta med shoppingpåsar. Skateboardåkaren ger en bild av att det finns aktiviteter för barn. Det är alltid en pojke. "Av bilderna att döma har dock flickor knappast i det offentliga rummet att göra överhuvudtaget. Möjligen kan de synas på en cykel eller när de går hand i hand med sin mamma.", skriver Mari Ferring.

Den vuxna cyklisten visar däremot

på en hållbar stad. Och den lediga flanören tycks viktig och ingen jobbar i bilderna. I framtidens stad finns ingen grå vardag.

Stockholm som vara handlar om att städer marknadsförs som varor. Tolv

forskare utgår från begreppet "vara" när de diskuterar Stockholm. De skriver om bostadspolitik, Kulturhuset, gentrifiering av Aspudden och mycket mer.

MARIA HAGSTRÖM

Bollkänsla för språket

I NYA BOKEN *Vilken match! Vilket tempo!* belyser språkvetaren Barbro Lundin fotbollens språk i media. Med start i tidningsartiklar från tidigt 1900-tal analyserar hon klichéer, metaforer och anspelningar fram till i dag.

– Jag har en fotbollsexpert i min son som skriver om sport. Jag lyssnade på honom och läste de sportbilagor som han köpte och upptäckte många roliga uttryck som jag sen använt som exempel på stilistiska figurer i min undervisning på universitetet.

Uttrycket "förpassa lädret i mål" var populärt på femtiotalet men i dag är det bland annat krigsmetaforer – "slaget", "skyttegravar", "anfallsvapen" – som är på modet.

– Det är påfallande hur mycket man försöker förstärka alla positiva eller negativa omdömen. precis som i talspråket: allt är "sjukt/grymt/sinnessjukt" bra, säger Barbro Lundin.

Vilka tror du främst kommer att uppskatta din bok?

– De som verkligen är intresserade av både fotboll och språk.

DAVID BOGERIUS

BOKSTÄVER

Håkan Hellström på hyllan

TEXTER Håkan Hellströms samlar ihop sina låttexter i en tjock bok.

Sjung ditt liv väger ett och ett halvt kilo och innehåller förutom texter till 88 Håkan Hellström-låtar också bilder av fotografen Marcus Erixson samt illustrationer av konstnären Carl Johan De Geer.

– Jag är särskilt glad över Marcus foton och att Carl Johan målat sina tillägg – han är en stor inspiration och jag har stirrat ner i många av hans böcker. Vi har till och med haft en och annan De Geer-bild bakom oss live. Tillsammans blandar de fantasi och verklighet, och med deras bilder känns det som om boken blir något extra.

DAVID BOGERIUS

Håll ögonen på:

Buff (Stockholms Skrivargrupp)
Du Jag Vi

"Trots att du var efterlyst kom du på min skolavslutning". Barn och unga skriver själva och uppriktigt om att ha en förälder i fängelse.

Anna Lindman (redaktör)
Opium för folket

Texter och serier med religion som gemensam nämnare. Med bland andra Thomas Olsson, Martin Kellerman och Nina Hemmingsson.

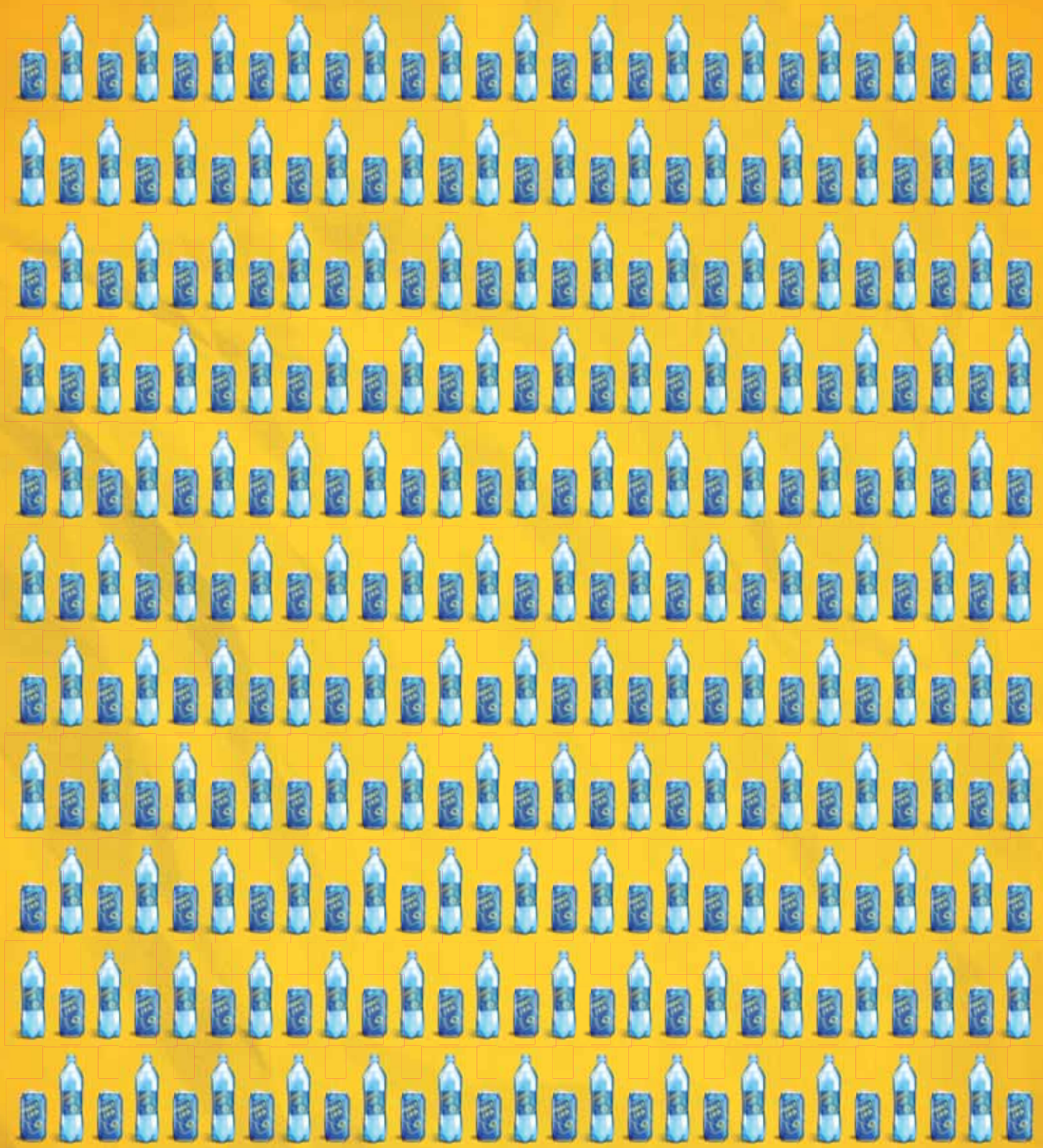
Frida Wallberg
Alltid lite till

Om uppväxt, karriär och smällen i ringen som nästan kostade henne livet.

Skripen ensamhet

DAGBOK När Siri Johansson i Husum blir änka börjar hon föra dagbok varje dag, nu publicerad i boken *Ensamheten värst* med sonen Sven Teglundns målningar av hennes handarbeten. Om ensamhet, väder, Gud, vad hon äter, hur hon sover, hur tablettorna tar, vem som hälsat på och inte. Avslutas mitt i den mening hon skrev när hon fick sin stroke.

ULF STOLT

Har du mycket pant?

På våra pantmottagningar i Årsta, Frihamnen och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik.

Läs mer på www.pantamera.nu. Tack för att du pantar!

"En av de viktigaste filmerna jag har sett i mitt liv." Norman Mailer, som vittnade i målet mot *Jag är nyfiken – Gul*.

TITTA

"Samma Stockholmsmiljö skulle föreställa både 1973 och 2016." Jan Blomgren, filmproducent

BOB FILM SWEDEN

KULISSER I Ulf Malmros och Jaana Fomins *Flykten till framtiden* reser huvudpersonen Svante mellan ett Stockholm anno 1973 och 2016. Hela kvarteret där filmen till stor del utspelar sig finns dock inte på riktigt, men är inspirerat av Luntmakargatan.

Kvarteret och delar av den magiska tunnelbanepattform där tidsresan sker, Zinkensdamm, är byggda i en studio i Trollhättan.

– Vi byggde upp ett kvarter, i två våningar, och det var så pass stort

att det fylldes hela studion från vägg till vägg och då var vi ändå tvungna att öppna studiodörrarna ibland för att filma utifrån och in, berättar Jan Blomgren, producent BOB Film.

Varför filmade ni inte på plats i befintliga miljöer?

– Filmen utspelar sig både på dag- och nattetid, i regn och i solsken och dessutom skulle samma miljö föreställa både 1973 och 2016. Om du tar in alla de komponenterna, plus att man behöver tillgång till platsen

ett par veckor, så blir det ett stort arbete att göra om en befintliga gata. Det kan stå ett 40-tal bilar parkerade på natten som måste flyttas varje morgon och ersättas med statistbilar. Skyltar måste tas ner, balkonger och fönsterrutor måste tömmas.

– Allt det går att göra, men det krävs mycket folk och tid och blir snabbt väldigt dyrt och komplicerat. Även när det skulle föreställa 2016 ville vi sätta vår prägel på miljön. Så, för att få maximal kontroll över inspelningsplatsen, där vi kan styra dag och natt med eget ljus, var det ett relativt enkelt val att filma i studio.

Vad var den största utmaningen för dig som producent?

– För mig har den största utmaningen varit att se till att våra regissörer hade maximala förutsättningar att göra ett så bra jobb som möjligt. De skulle inte behöva vänta på att vi flyttade bilar eller liknande, de ska regissera och kunna ha skådespelarna framför kameran så mycket som det går. Vi har ju väldigt många proffsiga filmarbetare, snickrare och attributörer, och med deras hjälp lyckades vi med det. Det har kostat en hel del, men det var det värt.

HENRIK EMILSSON

PRESSBILD

Francis Ford Coppola mätt inte bara på film

STOCKHOLM FILMFESTIVAL har lyckats få hit en riktig gigant, någon som verkligen skapat något, till skillnad från de många skådespelare som varit hedersgäster och "bara" agerat i film.

Regissören Francis Ford Coppola ligger bakom mästerverken *Gudfadern*, *Gudfadern II*, *Rumble Fish* och *Apocalypse Now*, samt den personliga favoriten *Avlyssningen*. Han kommer att möta festivalpubliken vid två tillfällen och berätta om sina verk. Men vem är då Francis Ford Coppola?

Han har ett stort intresse för mat och dryck och driver Cafe Zoetrope i San Francisco, där han tidigare även drev restaurangen Rubicon med Robin Williams och Robert De Niro. Han har en egen vingård och ett antal hotell som drivs i hans namn. Det kanske var för intresset för dryck, eller möjligheten att få arbeta med Akira Kurosawa, som han ställde upp i en reklam för whiskeyn Suntory, som den japanska kollegan regisserade på sjuttiotalet.

Hans regisserande dotter Sofia Coppola fann inspiration i händelsen för sitt mästerverk *Lost in Translation*, flera år senare.

Han när en lång vänskap med regissören George Lucas och två av Coppolas barn, Sofia och Roman, har haft mini-roller i *Star Wars: Episod 1 – Det mörka hotet*. I samma film är ett av skeppen döpt till Gian Speeder, efter Coppolas son Gian-Carlo, som dog i en båtolycka endast 22 år gammal.

Filmfestivalen delar ut sitt Life Time Achievement Award till honom under besöket. Vilken regissör uppskattar han själv? Tur- samt nog är det Ingmar Bergman.

– Min ständige favorit som har både passion, känsla och värme.

HENRIK EMILSSON

STREAMAT

Mannen på taket

kommer smyger han sig in i ett lägenhetshus och ut på taket. Där, bakom ventilationstrumman i en sovsäck och under en presenning, har han sovit de senaste åren.

Debutanten Thomas Wirthensohns dokumentär *Homme Less* på UR Play berättar utmärkt och närgånget fotografen Mark Reays historia.

HENRIK EMILSSON

LOGI Mark Reay rör sig ledigt vid catwalken med sin kamera bland Manhattans innefolk. När kvällen

Titta extra på:

Hair som sing-a-long.

Vill du för full stämning och i grupp sjunga om onani, kokain och Vietnamkriget? Bio Rio 9 november.

Jag är nyfiken – Gul

Martin Luther King, Olof Palme och en naken Fader Foura i Börje Ahlstedt. Vilgot Sjömans film har allt. Den stoppades i amerikanska tullen för de vågade sexscenerna. Cinemateket 19 november.

Nocturnal Animals

Modeskaparen Tom Ford är tillbaka med en listigt konstruerad och mörk thriller med Jake Gyllenhaal, alltid bra, och Amy Adams. Rekommenderas varmt.

UR KOMMANDE TABLÅ

Hassel återuppstår

på Viaplay och får inte bara en nystart utan också en förnygring när Ola Rapace gör titelrollen.

Ett djupt kliv ner i Stockholms kriminella värld, då Hassels chef och mentor blir brutalt mördad. Som tidigare handlar det inte bara om ett brott, Hassel får även utmana sina moraliska gränser i jakten på sanningen.

HENRIK EMILSSON

STOMATOL
Nästa år kommer Olov Svedelids Stockholmspolis Roland Hassel tillbaka i TV-formatet i en originalserie

Folköl åt ölfolket

ALKOHOLSVAG Folkölet vinner mark i Stockholm.

Korvtillverkarna Taylors & Jones har en egen 3,5:a och tidigare i år öppnades landets första folkölsbutik, Bottl3.5hop, på Kocksgatan. Strax efter följde Folkölsbutiken på Hornsgataspuckeln. Här jobbar Johan Palo.

– Jag gillar att dricka öl, men jag gillar inte att bli berusad. Så för mig är det fantastiskt att det har skett en så stor utveckling de senaste åren och att det nu finns god öl med mycket smak, men med den lägre alkoholhalten.

En del tvekar inför folköl och menar att den är blaskig och Johan Palo berättar att man inte ska underskatta alkohol som smakbärande, men att det i dag finns skickliga bryggare som lärt sig att göra alkoholsvag öl med mycket smak.

– En IPA (India Pale Ale, red. anm.) ska egentligen ligga mellan 5-7% i styrka, men det går att göra den alkoholsvaga och ändå behålla smakupplevelsen genom att man använder andra typer av malt, då kan du lura munnen lite och få fram mer munfyllnad, säger Johan Palo och tillägger att de även erbjuder flera alkoholfria ölsorter.

HENRIK EMILSSON

Ny svensk förbundskapten

TEATER Nyskapade scenkonstgruppen Hi!Art sätter upp *Peptalk för Sverige* på Orienteatern, premiär 30 november. Pjäsen, skriven av Isabel Cruz Liljegren, är en filosofisk fantasi om hur Pia Sundhage kliver fram som coach för Sverige, hur hennes filosofi kring kollektivism och laganda kan behövas i en tid av motsättningar och individualism – det viktiga inte är att vinna, utan att vara ett lag.

ULF STOLT

"Vi vill att folk ska hem och ligga efteråt."

Andreas Kundler

KÄRLEK Oavsett vem du är eller var du bor i Stockholm – kärlek drabbar alla. Ett antal november- och decemberkvällar tar stockholmarnas egna kärlekshistorier plats på Klara Soppateaters scen på Stadsteatern.

– *Stockholm Love* bygger på sanna kärleksberättelser som utspelat sig i Stockholm av människor som bor här, allt från en hemlös person till folk ur medieeliten. Det är hisnande och känsliga berättelser som

PRESSBILD

spelas upp av skådespelare på scenen, säger regissör Andreas Kundler.

Kan du ge några exempel på berättelser?

– En handlar om en otrohetsaffär där två personer som har egna familjer inleder en hemlig relation på jobbet, det är ganska vanligt men samtidigt dramatiskt i en enskild människas liv. En annan handlar

om en ung homosexuell man som i Stockholm 1955 inledde en relation med en gift man. Det finns också en historia om en hemlös persons kärleksrelation med en politiker.

Dessutom bjuds publiken på bland annat historien om paret som hade sex i en bil på Tantoberget samtidigt som bilen började rulla och störta nedför.

Stockholm Love är en "late night-föreläsning", som spelas efter klockan 21 när de vanliga föreläsningarna är över, och där det går att dricka vin och öl till.

– Perfekt att ta med en dejt till. Det är ganska explicita historier och många blir nog lite rosiga om kinderna. Vi vill att folk ska hem och ligga efteråt, säger Andreas Kundler.

MARIA HAGSTRÖM

Konst av skräp och loppisfynd

UTSTÄLLNING Vid Siggesta Gård på Värmdö finns en populär bakluckeloppis. Där hittade konstnären Patrik Lundell material till sin utställning *Old Gold* som visas på Siggesta Gård från 26 november. Han har skapat konst av bland annat spinnrockshjul, tvättbrädor och skiftnycklar.

– Jag återvinner bruksföremål som annars aldrig skulle tas in i fin-

rummet. Vi bör ta tillvara resurserna i detta slössamhälle, säger han.

Idén att jobba med recycle art fick han i Florens där folk ställde ut skräp på gatan för upphämtning. Han tog en del, gjorde konst och ställde tillbaka på samma plats, som street art.

– Det vissa kan anse vara skräp, kan andra se som konst.

MARIA HAGSTRÖM

PRESSBILD

ZELDA AV LINA NEIDESTAM

DÅTID STHLM NOVEMBER 2011

EFTER EN REKORDVARM höst inleds november med barmark och ett temperaturöverskott på ungefär fem grader över normaltemperatur. Året innan var det snö i Stockholm redan 23 oktober.

Användandet av sociala medier ökar. Enligt kommunikationsforskningscentret Nordicom surfade mer än 35 procent av svenskarna dagligen på sociala medier under måndagen. Pensionärer och ungdomar surfar olika men huvudsysslan för samtliga internetanvändare är mejlande, bara tre procent av tiden går till att skriva i en egen blogg. Mer än var fjärde svensk har nu tillgång till internet på annat sätt än via dator, exempelvis smartphone.

"Idol" läggs ner och kanalen ska i stället satsa på ett annat musiklangprogram, "X-Factor".

Näthataren Erik Walfridson – han beskrivs i artikeln som "en av landets mest kända näthatare" – intervjuas i DN. Han har under signaturen "lema-sive" hatat på nätet "i stort sett hela 2000-talet" och stängts av från flera forum, bland annat Flashback. Han tycker dock själv att det han ägnar sig åt mer liknar konstruktiv kritik.

Roxette spelar på Globen.

Rocky tror inte att hans kompis skulle klara av att sälja Situation Sthlm om han blev hemlös.

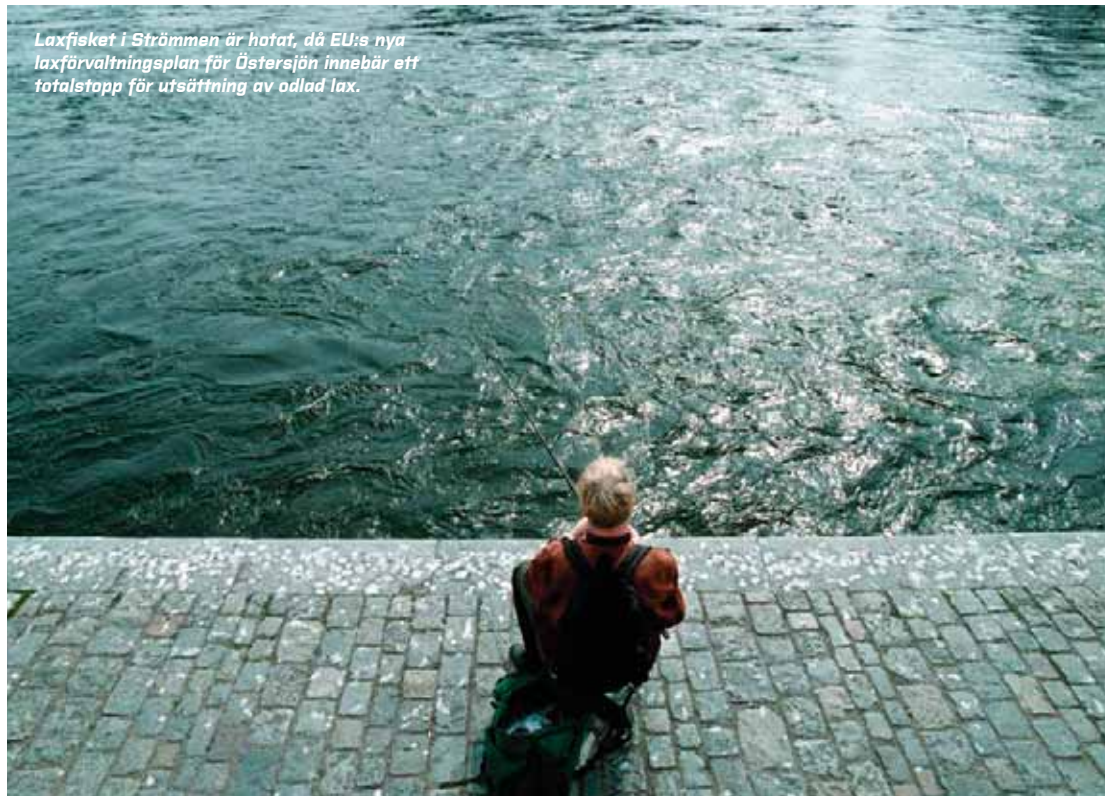
En biljettkontrollant från Securitas förväntas utföra 500 biljettkontroller i kollektivtrafiken per arbetspass.

Färre än hälften av de som kör upp i Stockholm godkänns, medan över 70 procent av de som kör upp i Norrland godkänns.

Stadens första parkourbana i närheten av Nälstaskolan i Vällingby invigs.

Laxfisket i Strömmen är hotat, då EU:s nya laxförvaltningsplan för Östersjön innebär ett totalstopp för utsättning av odlad lax. Ivo Becini från Danderyd har fiskat lax i Strömmen i 30 år: "Det skulle vara tråkigt, jag behöver ju nåt att göra".

Kommunfullmäktige i Solna har godkänt detaljplanen för kvarteret Lagern, där Råsundastadion ligger. 700 lägenheter ska byggas i två

Laxfisket i Strömmen är hotat, då EU:s nya laxförvaltningsplan för Östersjön innebär ett totalstopp för utsättning av odlad lax.

MALIN LUNDBERG

storgårdskvarter, husen blir sex till tio våningar höga hus.

En polis åtalas för egenmäktigt förfarande. Polismannen skulle inspektera studentflak som släpptes ut från Viktor Rydbergs gymnasium i Danderyd men tog en banderoll från ett av flaken med texten ACAB, All Cops Are Bastards. Enligt åklagaren hade han inte rätt till det.

Ett elverk, vägande nästan ett ton, stjäls ur Söderledstunneln.

18 minuter över midnatt föds Älva Wahlund på Akademiska sjukhuset

i Uppsala, hon är först i landet med personnummer 11.11.11.

I Oslo tingsrätt pågår rättegången mot terroristen Anders Behring Breivik för attentatet på Utöya 22 juli.

Pekskärmsvantar – för att kunna hantera en smartphone på vintern utan att frysa om fingrarna – finns i prisklasser från 179 till 749 kronor.

Statistik stärker bilden många fotbollsexperten har – att Sverige har svårt att få Zlatan Ibrahimovic att fungera och leverera i landslaget. Men förbundskaptenen Erik Hamrén

slår ifrån sig av påståendet: "Med statistik kan man hitta vad man vill".

Tredje delen av Karl Ove Knausgård's *Min Kamp* släpps på svenska.

Under rättegången i Skottland framkom att Taimour Abdulwahab – som avled när han detonerade en självmordsbomb på Bryggargatan i Stockholm 11 december 2010 – planerat dådet i sju år.

Signaturen "besviken fd fredagslyssnare" skriver på insändarplats i Aftonbladet och tycker att det är för mycket Magnus Uggle i P4 på fredagarna: "Han pratar lika fort som getter bajsar på ett plåttak".

Den cirka tusen år gamla så kallade tv-ekens öde ska avgöras. Trafikkontorets trädspécialist anser eken som genomrutten, grannar vill ha den kvar och en arborist har inte lämnat sin slutgiltiga rapport ännu.

Tintin ligger etta på biotoppen.

ULF STOLT

MER ÄN VAR FJÄRDE SVENSK HAR NU TILLGÅNG TILL INTERNET PÅ ANNAT SÄTT ÄN VIA DATOR, EXEMPELVIS SMARTPHONE.

NOV

1520 Avrättningarna under Stockholms blodbad inleds 8 november och pågår till dagen därpå. Enligt bödel Jörgen Homuth avrättas 82 personer.

1879 Författaren August Strindbergs roman *Röda Rummet* publiceras. Författaren erhåller ett honorar på 2 200 kronor från förlaget.

1994 Folkomröstning om medlemskap i EU i Sverige. 83,3 procent av de röstberättigade deltog. 52,3 % röstade ja, 46,8 % röstade nej.

BRILJANT:

Med sömmen

.....
Kirsi Mattila, 50 år, konstbrodös på Handarbetets Vänner ateljé, som efter 10 000 timmars arbete tilldelats det första Mästarbrevet i konstbrodyr på tio år.
.....

DET TAR TUSEN timmar att handbrodera en fana. Syr jag med plattsöm är det 16 stygn på varje centimeter. Fanor ska ofta vara i intartiateknik så att de ser likadana ut på båda sidor och då tar det tid att fästa tråden så att den inte syns.

– Jag broderar till försvaret, till fackförbund och till kyrkan, bland annat, och allt syr jag med silkestråd. När jag gör en fana till försvaret är det en heraldiker som gör mallen eftersom det är noga att det är exakt rätt färger och motiv. En fana till Svea Livgarde har måtten 160x140.

– Visst är det ett tålamosarbete, vissa dagar blir allt fel, då får jag repa upp och tråden trasslar sig. Ett vanligt fel bland nybörjare är att de tar för lång tråd för att slippa byta ofta, men då trasslar den sig lätt och dessutom blir det en konstig arbetsställning med armen långt bakom kroppen. Runt 30 centimeter tråd på nålen brukar vara lagom.

– Jag har en favoritnål, eller en nål från en viss tillverkare – tunn och spetsig. Jag skulle få panik om den nålen tas ur sortiment. Jag syr utan fingerborg och visst sticker jag mig i fingret ibland. Däremot händer det sällan att tråden åker ur nålen.

– Broderi har väl haft lite av en tantstämpel, men nu har det fått ett uppsving med unga som broderar politiska budskap. Broderiet är ett mjukare sätt att uttrycka sig.

– Broderi är lite som handstil, det går att se vem som sytt. För längesen var jag frisör, men när jag hittade broderiet kände jag direkt att det var mitt uttrycksmedel. Jag fick mitt mästarbrev i Blå hallen i Stads-huset, det var högtidligt och det var kul att se att det finns så många olika hantverkare i Stockholm.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

FREDAGSBANDY
PÅ SÖDERMALM

VÄLKOMMEN TILL EN NY BANDYSÄSONG!

NOVEMBER PÅ ZINKENSDAMMS IP

HAMMARBY – BROBERG **ONS 2 NOV**, KL 19.00

HAMMARBY – VÄSTERÅS **FRE 4 NOV**, KL 19.00

HAMMARBY – KALIX **FRE 11 NOV**, KL 19.00

HAMMARBY – GRIPEN **FRE 18 NOV**, KL 19.00

HAMMARBY – TB VÄSTERÅS **FRE 25 NOV**, KL 19.00

LADDA UPP I VÅRT ZINKENTÅLT INNAN MATCH.

LÄS MER OCH KÖP DIN BILJETT PÅ

HAMMARBYBANDY.SE

HAMMARBY
BANDY

PÅ HÖRNET:

Drottninggatan/Klarabergsgatan

"Jag ska hem, tåget går från Centralen om 16 minuter."

NAMN: Mikael Hage

YRKE: Tv-producent som jobbar lite överallt.

ÅLDER: 57 år

BOR: Västerås

Vad är det du kånkar på?

– Det är två Sjuanstolar för barn. Jag samlar på Sjuanstolar och de här köpte jag på Blocket för 2 000 kronor. Skulle jag köpa dem nya skulle de ha kostat betydligt mycket mer. Jag lade budet i går kväll och hämtade dem nu. Visst är de fina.

Vart är du på väg med dem nu?

– Jag ska hem, tåget går från Centralen om 16 minuter.

Hinner du till Centralen på 16 minuter?

– Ja och ja. Jag har bara missat tåget till Västerås en enda gång på fem år. Och de här små stolarna är inte alls tunga att bära.

TEXT **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

HÅLLBARA VAL

Vår kärlek till naturen inspirerar oss att erbjuda produkter av högsta kvalitet och tidlös design. Något som är bra både för dig och miljön. Och vi ger oss inte. Nu breddar vi sortimentet ytterligare. Välkommen in så berättar vi mer.

 NATURKOMPANIET

SVEAVÄGEN 62 | HANTVERKARGATAN 38-40 | KUNGSGATAN 4 | KUNGSGATAN 26
MALL OF SCANDINAVIA | TÄBY CENTRUM | SICKLA KÖPKVARTER | ODENGATAN 50
WWW.NATURKOMPANIET.SE

Foto: Fredrik Olsson

Höstsalongen 2016

Svensk fotografi är starkare än någonsin. Vi har en yrkesskicklighet inom dokumentär- och konstfotografi på internationell toppnivå och en ständigt växande skara amatör-fotografer som använder bilden som uttrycksätt. Höstsalongen tar tempen på svensk fotografi just nu och tolkar vår samtid. I Höstsalongen 2016 speglas en värld med behov av, eller rädsla inför, kontroll/kontrollförlust. Totalt sökte 2326 fotografer till Höstsalongen 2016 och Fredrik Olsson är en av de 31 fotografer som valdes ut. Den äldsta fotografen är född 1950, den yngsta 1991. De tar oss till platser som Japan, Ukraina, Arjeplog, Östafrika, Kosovo och USA.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet sön-ons 9-23, tor-lör 9-01 | fotografiska.se

Fotografiska

PARTNERS

Clear Channel

ineko

MELLERUDS

OLYMPUS

SCA
Care of Life

TELE2